

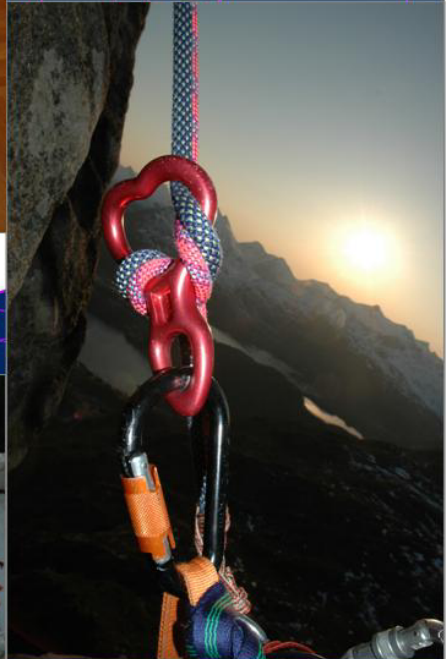
Fylkesmannen i
Nordland

Årsrapport 2007

Kap 1510

Fylkesmannen i Nordland

www.fylkesmannen.no/nordland

Årsrapport 2007	Kap 1510 Fylkesmannen i Nordland
På forsiden:	Øverst – Bringebær fra Nordland dyrket i veksttunnel
	Under til venstre øverst – karabinkrok med Svolværfjellene i bakgrunn
	Under til venstre nederst – barn studerer fisk i fiskekasse på aktivitetsleiren Newton camp, i Bodø
	Under til høyre – fylkesmann Ola Bjerkaas sammen med en av våre nye statsborgere, Vicky Biragi Namagara, med datter, under Statsborgerseremonien i 2007

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING.....	7
1. TILSTANDEN I FYLKET OG EMBETET.....	8
1.1 OM FYLKET	8
1.2 INTERNT I EMBETET.....	9
<i>Tilsetninger i 2007.....</i>	9
<i>Et inkluderende arbeidsliv.....</i>	10
<i>Likestilling i embetet.....</i>	11
<i>Arbeidsmiljøundersøkelse.....</i>	12
<i>Forvaltningsreformen.....</i>	13
<i>Lærlinger.....</i>	13
<i>Medbestemmelse.....</i>	13
<i>Elektronisk forvaltning og kommunikasjon.....</i>	13
2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER.....	16
2.1 FORNYING AV OFFENTLIG SEKTOR	16
<i>Generelle samordningsoppgaver.....</i>	16
2.2 VELFERD, HELSE OG PERSONLIG TJENESTEYTING	16
2.3 OPPVEKST, FAMILIE, BARNEHAGER OG UTDANNING	17
<i>Tverrsektorielt samarbeid om barn og unges oppvekst.....</i>	17
<i>Barnehage.....</i>	17
<i>Utdanning.....</i>	18
<i>Barnevern.....</i>	18
2.4 AREALDISPONERING OG BYGGESAKER	19
<i>Generelt.....</i>	19
<i>Samfunnssikkerhet i arealplanlegging.....</i>	20
<i>Klagesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.....</i>	20
<i>Fokus på strandsonen.....</i>	20
<i>Samordna transport og arealplanlegging.....</i>	20
<i>Om bevaring av landbruksarealer i arealplansammenheng.....</i>	20
<i>Kulturlandskap landbruk.....</i>	21
<i>Barnehageutbygging og arealplansaker.....</i>	21
<i>Effektivisering.....</i>	21

<i>Om bevaring av landbruksarealer i arealplansammenheng</i>	21
2.5 LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING, NATURRESSURSFORVALTNING OG MILJØVERN.....	22
<i>Landbruksbasert næringsutvikling</i>	22
<i>Naturressursforvaltning</i>	24
<i>Miljøvern</i>	26
2.6 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	26
3. RAPPORTERING PÅ RESULTATOMRÅDER.....	28
RESULTATOMRÅDE 1, BÆREKRAFTIG BRUK OG VERN AV BIOLOGISK MANGFOLD.....	28
1.1 <i>Arbeid etter naturvernloven, 01 RA 1 - Fylkesvise verneplaner</i>	28
1.3 <i>Kulturlandskap</i>	28
1.4 <i>Forvaltning av vilt og fisk</i>	28
RESULTATOMRÅDE 4, OVERGJØDSLING OG OLJEFORURENSNING	28
4.1 <i>Helhetlig vannforvaltning</i>	28
RESULTATOMRÅDE 7, KLIMAENDRINGER, LUFTFORURENSNING OG STØY.....	29
07 <i>SO 1 - IPPC-direktivet</i>	29
RESULTATOMRÅDE 11, TVERRGÅENDE VIRKEMIDLER OG FELLESONNPGAVER.....	29
11.1 <i>Miljødata</i>	29
11.2 <i>Tilsyn, 11 RA 4 - Status for tilsynsvirksomheten</i>	29
RESULTATOMRÅDE 21, LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING.....	29
21.1 <i>Jordbruk</i>	29
21.2 <i>Skogbruk</i>	32
21.3 <i>Bygde- og næringsutvikling</i>	34
21.4 <i>Verdiskapingsprogrammene</i>	34
RESULTATOMRÅDE 22, MILJØTILTAK I LANDBRUKET	35
22.2 <i>Tiltak for å redusere forurensninger</i>	35
22.3 <i>Miljøprogram og miljøplan</i>	35
22.4 <i>Økologisk landbruk</i>	36
RESULTATOMRÅDE 23, EIENDOMS- OG BOSETTINGSPOLITIKK	37
23.2 <i>Klagesaksbehandlingen</i>	37
RESULTATOMRÅDE 24, INNTEKTS- OG VELFERDSPOLITISKE TILTAK	38
RESULTATOMRÅDE 25, KOMMUNENE SOM LANDBRUKSPOLITISK AKTØR	39
25. 2 <i>Landbrukspolitisk dialog med kommunene</i>	40
RESULTATOMRÅDE 26, JORD- OG LANDSKAPRESSURSER	40
26.1 <i>Jordvern og kulturlandskap</i>	40
26.2 <i>Samfunnsplanlegging</i>	41

RESULTATOMRÅDE 31, TILSYN OG FORVALTNINGSOPPGAVER PÅ UTDANNINGSOMRÅDET	41
31.1 Tilsyn	41
31.2 Klagesaksbehandling	42
31.5 Eksamen og nasjonale prøver	43
31.6 Forsøk	44
31.11 Statens grunn- og videregående skoler, samt driftstilskudd til samiske skoler – underkapittel 222.01... ..	44
RESULTATOMRÅDE 32, OPPGAVER TILKNYTTET KUNNSKAPSLØFTET OG ANNET UTVIKLINGSARBEID	44
32.2 Kompetanseutvikling	44
32.3 Skoleporten	45
32.4 Nasjonale strategiplaner, program og utviklingsoppgaver	45
32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning	46
32.6 Utviklingsarbeid – Urfolk og nasjonale minoriteter	47
RESULTATOMRÅDE 38, TILSYN - OG FORVALTNINGSOPPGAVER PÅ BARNEHAGEOMRÅDET	47
38.2 Klagesaksbehandling	47
38.3 Informasjon og veiledning	47
38.4 Tilsyn	48
RESULTATOMRÅDE 39, OPPGAVER TILKNYTTET BARNEHAGELØFTET OG ANNET UTVIKLINGSARBEID	48
39.2 Kvalitetsutvikling	48
39.3 Nasjonale strategiplaner og særskilte satsingsområder	48
RESULTATOMRÅDE 42, FAMILIEMEKLING	49
RESULTATOMRÅDE 44, FAMILIEVERN	49
RESULTATOMRÅDE 45, BARNEVERN	50
45.3 Kompetansetiltak/informasjonsvirksomhet	50
RESULTATOMRÅDE 52, BORGERRETTIGHETER	50
52.1 Rettshjelp – fri rettshjelp	50
RESULTATOMRÅDE 62, KOMMUNEØKONOMI	50
62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven	50
RESULTATOMRÅDE 63, KOMMUNALRETT OG VALGLOV	50
63.1 Kommunalrett (Lovlighetskontroll)	50
63.2 Valglov	51
RESULTATOMRÅDE 64, FORVALTNINGSRETT OG OFFENTLIGHETSLOVEN I FORHOLD TIL KOMMUNESEKTOREN	51
RESULTATOMRÅDE 66, BOLIG- OG BYGNINGSRETT	51
66.1 Byggesaker	51
66.2 Saker om ekspropriasjon	52
RESULTATOMRÅDE 73, SOSIALTJENESTE	52

73.1 Lov om sosiale tjenester	52
73.2 Ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV).....	53
73.3 Kompetanseutvikling og formidlingstiltak	53
73.4 Økonomisk rådgivning.....	54
RESULTATOMRÅDE 74, LEVEKÅR	54
74.1 Oppfølging av tiltaksplan mot fattigdom.	54
RESULTATOMRÅDE 76, KVALITET OG SAMHANDLING	54
76.1 Samarbeid mellom første- og andrelinjetjenesten	54
76.2 Individuell plan.....	54
76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring.....	54
RESULTATOMRÅDE 77, ANDRE OPPDRAG	54
77.1 Beredskap	54
77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt	54
77.3 Særfradragssaker	55
77.4 Førerkortsaker.....	55
RESULTATOMRÅDE 83, FOLKEHELSEARBEID	55
83.1 Folkehelsearbeid generelt	55
83.2 Miljørettet helsevern.....	56
83.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk.....	56
RESULTATOMRÅDE 84, PRIMÆRHELSETJENESTEN	59
84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel.....	59
84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger	59
84.6 Helse- og sosialtjenester i flerkulturelle samfunn	59
84.9 Svangerskapsomsorg	59
84.10 Kjønnslæstelse	59
84.11 Tannhelse.....	60
84.14 Smittevern	60
RESULTATOMRÅDE 85, SPESIALISTHELSETJENESTEN.....	60
85.3 Lov om transplantasjon	60
RESULTATOMRÅDE 86, OMSORGSTJENESTER.....	60
86.1 Omsorgsplan 2015.....	60
86.2 Demensomsorg	61
86.3 Kompetanseløftet 2007- 2015 – 10 000 nye årsverk.....	61
86.4 Investeringskudd til sykehjem og omsorgsboliger	61
86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten	61

86.6 Legetjenester i sykehjem - Undervisningssykehjem.....	61
86.7 Økt forvaltningskompetanse - Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten.....	61
86.8 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem.....	62
86.9 IPLOS.....	62
RESULTATOMRÅDE 87, PSYKISK HELSE	62
87.7 Opptrappingsplan for psykisk helse.....	62
87.8 Psykisk helse i skolen.....	63
87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker – rapportering	63
RESULTATOMRÅDE 91, AVKJØRSELSSAKER ETTER VEGLOVEN.....	63
RESULTATOMRÅDE 92, KONSESJON TIL ANLEGG OG DRIFT AV TAUBANER	63
RESULTATOMRÅDE 95, TROS- OG LIVSSYNSAMFUNN.....	64
RESULTATOMRÅDE 96, GRAVFERDSLOVEN	64
RESULTATOMRÅDE 98, OPPDRAG PÅ DET ADMINISTRATIVE OMRÅDET	64
4. VEDLEGG.....	65
4.1 TILSYN ETTER SOSIALTJENESTELOVEN.....	65
4.2 TILSYN ETTER HELSELOVGIVNINGEN	65
4.3 KLAGESAKER ETTER SOSIALTJENESTELOVEN.....	65
4.4 VEDTAK ETTER SOSIALTJENESTELOVEN KAPITTEL 4A	65

INNLEDNING

Årsrapport 2007 fra Fylkesmannen i Nordland er satt sammen etter de krav som er formulert i tildelingsbrev og embetsoppdrag.

Kapittel 1 er en kort redegjørelse for tilstanden i embetet og fylket, samt rapportering på områder beskrevet i tildelingsbrevets kapittel 1.

I kapittel 2 rapporterer Fylkesmannen etter avgrensninger gjort av Fornyings- og administrasjonsdepartementet, beskrevet i kapittel 2 i fylkesmannens tildelingsbrev.

Rapportering til oppdragsdepartementer på resultatområder beskrevet i vårt embetsoppdrag ligger i kapittel 3. Her finner du kun rapporteringer på de områder hvor årsrapporten er angitt som rapporteringsmåte. Nummereringa tilsvareer nummerering i embetsoppdraget.

Fylkesmannen utarbeider flere særskilte rapporteringer direkte til styringsdepartement og direktorat, i tillegg til Årsrapport 2007 til FAD. Vi har henvist til enkelte av disse rapporteringene i årets rapport. Årsrapporten som du nå holder i hånden gir derfor ikke et fullstendig bilde av vår virksomhet.

1. TILSTANDEN I FYLKET OG EMBETET

1.1 OM FYLKET

Nordland er et fylke med stort geografisk omfang og med tilgang på flere verdifulle ressurser. Her finnes betydelige utviklingsmuligheter, men også utfordringer. Vår lange kyst utgjør en fjerdedel av landets totale kystlinje. Fylket har også store fredede naturområder, og samtidig spennende muligheter for videreutvikling av turisme. Fylkesplan for Nordland, 2008 – 2011 har som undertittel ”*Vekstfylket som griper muligheten*”.

2007 var et år med fortsatt sterk vekst i fylkets næringsliv. De unike fiskeressursene og de gode forutsetningene for fiskeoppdrett har lenge vært en grunnpilar for næringsutviklingen, og er fremdeles med på å skape ringvirkninger langt ut over landets grenser. Havbruksnæringen i Nordland har i løpet av de ti siste årene blitt verdensledende i produksjon av laks, og utviklingen i oppdrett av torsk er inne i en meget spennende periode. Nordland er også et ledende kraftfylke og har et moderne industrimiljø. Prosessindustrien har fortsatt sin positive utvikling og solcelleindustrien gjennomfører betydelige investeringer for å øke kapasitet og eksport. Nordland er en sentral motor i nordnorsk næringsliv. Over 75 % av eksporten av tradisjonelle varer fra Nord-Norge kommer fra Nordland. Verdien av eksporten er 17,9 milliarder kroner og vokste med hele 19 % i 2007. Arbeidsledigheten i fylket er rekordlav.

Hovedutfordringen for fylket er den negative befolkningsutviklingen, som fortsatte også i 2007. Flyttetapet var størst i Nordland, der det flyttet 600 flere personer fra fylket enn til. Kommunene Vefsn og Rana ligger på landstoppen når det gjelder flyttetap. Rana har i stor grad tapt innbyggere til andre av landets kommuner, mens den store nedgangen i befolkningstallet i Vefsn skyldes utflytting til utlandet. Fylkeshovedstaden Bodø har imidlertid hatt jevn vekst gjennom de siste tiår. Det gir særlig grunn til bekymring at så mange personer i aldersgruppen 20 - 40 år flytter fra Nordland. Befolkningssammensetningen i mange kommuner medfører på lengre sikt et synkende fødselstall og færre elever i skolene. Økt fraflytting i denne aldersgruppen gir også færre innbyggere i arbeidsdyktig alder og reduserte skatteinntekter for kommunene. En stor andel eldre skaper i tillegg økende press på kommunale omsorgstjenester. Den negative folketallsutviklingen er en særlig utfordring for de minste av fylkets 44 kommuner. Hele 20 av våre kommuner har under 2000 innbyggere.

Til tross for generell vekst i kommunenes frie inntekter medfører den negative befolkningsutviklingen, og den betydelige veksten i lønns- og pensjonsutgifter, at flere kommuner har krevende utfordringer med å opprettholde eller gjenskape økonomisk balanse. Ved årsskiftet 2007/2008 er seks av kommunene i Nordland inne i ROBEK. I løpet av året gikk en kommune ut og to nye kom inn. Med vår kjennskap til ”Terra-saken” vil vi anta at antall kommuner i ROBEK vil øke i 2008.

Interkommunalt samarbeid har lang tradisjon i Nordland på flere områder, blant annet gjennom interkommunale regionråd. Interessen for å videreutvikle det interkommunale samarbeidet er økende. Så langt Fylkesmannen kjenner til har det imidlertid ikke vært inngått noen avtaler etter vertskommunemodellen. Mange kommuner har meldt sin interesse og etterspurt

kompetansehevende tiltak, og det har vært gjennomført kurs for kommuner som har hatt fokus på et slikt samarbeid når det gjelder organisering av barneverntjenesten.

Nordland er det eneste fylket i landet med tre samiske folke- og språkgrupper; nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk. Tysfjord kommunes innføring i samisk språkforvaltning har gitt oss anledning til å skape økt fokus på det samiske, og det har vist oss at det finnes flere utfordringer knyttet til rettigheter som vi må arbeide med i fremover.

1.2 INTERNT I EMBETET

Den 01.01.07 hadde Fylkesmannen i Nordland 152 tilsatte, 75 menn og 77 kvinner. Dette tilsvarer om lag 134 årsverk. Ni ansatte har kontorsted Mosjøen, de øvrige har kontorsted Statens hus i Bodø. I 2007 hadde Fylkesmannen i Nordland en grunnbevilgning til drift på 65,8 mill kr på budsjettkapittel 1510. Regnskapet viser en inntekt på 11,5 mill og et totalt forbruk på 78,2 mill kr.

Dette året vil bli husket som det året fylkesmann Åshild Hauan gikk av med pensjon etter 13 år ved embetet. Ola Bjerkaas er konstituert som fylkesmann frem til Hill Marta Solberg tiltrer 1. september 2009.

TILSETTINGER I 2007

Fylkesmannen lyste ut 17 stillinger i 2007, herunder seks faste stillinger, ni vikariater og to prosjektstillinger. Tilsettingsrådet foretok 32 tilsetninger, tolv faste tilsetninger, 17 vikariater og tre engasjement-/prosjektstillinger. Til sammenligning lyste Fylkesmannen ut elleve stillinger og tilsettingsrådet foretok 21 tilsetninger i 2006. Gjennomfarten av personell har med andre ord økt betraktelig, og antallet søkere til alle stillinger har gått ned. De største utfordringene Fylkesmannen har innen rekruttering er "kampen om arbeidskrafta": å beholde nøkkelpersonell og å rekruttere akademikere med erfaring. I mange saker er det på lønssiden vi taper, særlig i konkurranse med andre statlige virksomheter i Bodø. Utfordringa er å øke vår konkurransevne overfor omgivelsene, og å synliggjøre våre konkurransefortrinn overfor potensielle arbeidstakere. For å beholde nøkkelpersonell har vi i større grad benyttet muligheten til å forhandle etter 2.3.4 pkt. 2, og i noen grad lyktes. Vi har gitt tilbud om fleksible arbeidsordninger, som f. eks. hjemmekontor og fjernpendling for å rekruttere godt kvalifisert arbeidskraft.

Antallet vikariater i forbindelse med overgang til nye stillinger økte i 2006/2007, og for å begrense bruk av midlertidige stillinger har Fylkesmannen strammet inn på mulighetene for å få permisjon, særlig ved overgang til faste stillinger. Fylkesmannen i Nordland mener at arbeidslivet bør gjenspeile mangfoldet i befolkninga når det gjelder alder, kjønn og etnisk/kulturell bakgrunn. Fylkesmannen er opptatt av å legge til rette forholdene for alle ansatte, og presiserer i utlysinga at arbeidsplassen vil bli lagt til rette for personer med redusert funksjonsevne.

ANSATTE MED REDUSERT STILLINGSANDEL

I 2007 hadde 18 ansatte redusert stilling, elleve menn og syv kvinner. I tillegg hadde fire kvinnelige ansatte redusert stilling (20 prosent) på grunn av omsorg for små barn, hele eller deler av året.

ET INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

TILSETTINGER

Fylkesmannen har som målsetting å bidra til at grupper som har vanskelig med å få innpass i arbeidslivet, skal inkluderes via arbeidstrening/-utprøving. Dette skjer i samarbeid med NAV. Fylkesmannen har en medarbeider innen ordninga "Arbeid med bistand", og hadde en person til arbeidstrening i 2007. Fylkesmannen tilstreber å tilrettelegge arbeidet individuelt for alle ansatte, blant annet med hensyn til ergonomi og arbeidstid.

Fylkesmannen i Nordland har hatt få søkere med innvandrerbakgrunn. En person med innvandrerbakgrunn søkte seg til Fylkesmannen i 2007, men ble ikke ansett faglig kvalifisert til den omsøkte stillingen. Embetet har kun to ansatte med annen bakgrunn enn norsk: en fra Sverige og en fra Tyskland. Vi har flere medarbeidere med samisk tilhørighet, men har ikke tallfestet antallet. Fylkesmannen i Nordland mener at staten skal gå foran i arbeidet om et mer inkluderende arbeidsliv.

DELMÅL

Fylkesmannen hadde som mål å holde det samlede sykefraværet på lavest mulig nivå, og 4 % i 2007. Per tredje kvartal var det legemeldte sykefraværet 2,9 %, og det egenmeldte var totalt 1,2 % i 2007. Fylkesmannen har hatt en økning i det egenmeldte sykefraværet og en nedgang i det legemeldte siden IA-avtalen ble inngått.

Fylkesmannen samarbeider med NAV i saker om utprøving, og ønsker å bidra til inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne, personer med innvandrerbakgrunn og andre i utsatte grupper, via arbeidstrening. Partene hos Fylkesmannen har ikke tallfestede mål innen dette delmålet siden antall søkere samt henvendelser fra NAV er lavt.

Målet for gjennomsnittlig pensjonsalder i 2007 var 65 år. Det reelle tallet i 2007 var i underkant av 65 år. Fylkesmannen er med i forsøk med redusert arbeidstid for ansatte over 62 år. Alle ansatte i alderen 62 år og over fikk tilbud om å delta, og alle åtte er med i forsøket. Det er utvist stor grad av fleksibilitet med henhold til uttak, og de fleste har valgt å ta ut den reduserte arbeidstida i hele dager. Hensikten med forsøket er å undersøke om redusert arbeidstid innebærer at ansatte utsetter pensjoneringstidspunktet.

Ansatte over 62 og 65 år i staten har to og fem dager tjenestefri med lønn i året. Dette er dager som partene sentralt har fremforhandlet. Lokalt kan man forhandle om ansatte over 62/65 år kollektivt skal gis ytterligere fire/sju dager tjenestefri med lønn i året. Fylkesmannen valgte å avstå fra disse kollektive fridagene i denne avtaleperioden, men skal ta opp saken igjen når den reduserte arbeidstida i seniorforsøket er innarbeidet og underveisevaluert.

Embetets behov for kompetanse vurderes ut fra av ansattes utviklingsbehov, nye arbeidsoppgaver og system-/teknologikompetanse. Medarbeidersamtalene og annen dialog mellom arbeidsgiver og ansatte ligger til grunn for kompetansemidlene som blir benyttet i embetet. Fordeling av kompetansemidler i 2007: Om lag kr. 350 000,- ble fordelt til fellestiltak i embetet, i tillegg til kr. 200 000,- til kvinner og 350 000,- til menn. Om lag kr. 250 000,- ble ytt til ansatte over 50 år og kr. 300 000,- til ansatte under 50 år.

LIKESTILLING I EMBETET

Av syv avdelingsledere er tre kvinner. I utvidet ledergruppe (embetsledelsen, avdelingsledere og mellomledere) er 1/3 kvinner.

Avdeling	Kvinneandel i avdelingene	Antall ledere	Antall kvinnelige ledere	Antall kvinner i redusert stilling	Antall menn i redusert stilling
Miljøvernavdelinga	50 %	4	1	1	1
Landbruksavdelinga	52 %	4	1	1	1
Kommunal- og beredskapsavdelinga	47 %	2	0		1
Utdanningsavdelinga	57 %	1	1		2
Administrasjonsavdelinga	54 %	3	1	2	
Sosial- og familieavdelinga	69 %	3	1		
Helseavdelinga	59 %	4	2	1	1
Stab og embetsledelse	33 %	1	0		1

De mest brukte stillingskodene er:

Kontorsjefer	12, herav 3 kvinner
Seniorrådgivere	13, herav 8 kvinner
Rådgivere	41, herav 21 kvinner
Fylkesagronomer	9, herav 5 kvinner
Førstekonsulenter	21, herav 11 kvinner
Konsulenter	20, herav 18 kvinner

Samlet i embetet er kvinneandelen 54 %.

ANSATTE MED REDUSERT STILLINGSANDEL

Den største gruppen med redusert stillingsandel er de som har delvis AFP. Neste kategori er de, som av helsemessige årsaker (uførhet) har redusert stillingsandel. Den minste delen er de som har midlertidig redusert stillingsandel i henhold til AML. § 46a. og her er det for 2007 overvekt av kvinner.

LIKESTILLING OG TILSETTINGER

Ved utlysning av stillinger hvor kvinner er underrepresentert (for eksempel lederstillinger) har vi oppfordret kvinner til å søke.

Nå er tre av syv avdelingsdirektører kvinner. Vi har fremdeles utfordringer når det gjelder å få kvinnelige ledere. På mellomledernivå er fire kvinner av 15 ledere. Ved å ha fokus på likestilling i rekrutteringsprosessene vil man på sikt kunne oppnå en jevnere fordeling. I 2006/2007 lyste Fylkesmannen ut tre lederstillinger. To (66,6 %) av dem som ble tilsatt var kvinner.

På enkelte fagområder har det tradisjonelt vært overvekt av kvinner (for eksempel på arkiv), men her har vi de siste årene rekruttert menn. Eksempelvis har vi på arkivet det siste året hatt tre menn av i alt åtte. Fylkesmannen har stor tro på at vi oppnår det beste arbeidsmiljøet ved å ha balanse mellom kjønn samt spredning i alderssammensetning.

De lønnspolitiske retningslinjene ble grundig drøftet i forkant av lokale forhandlinger og partene ble enige om nye lønnspolitiske retningslinjer. Det ble ikke gjort endringer i punktet om likestilling som lyder: "Forhandlingene skal bidra til likestilling mellom kvinner og menn ved at kvinner får en større del av potten enn en *pro rata* fordeling tilsier, der lønnsforskjellene ikke skyldes faktiske ulikheter i ansvar, kompetanse og prestasjoner."

I 2007 ble det avholdt lokale forhandlinger. Av totalsummen ved 2.3.3 forhandlingene gikk 78 % til kvinner. Andelen av kostnadene som er tilfalt ansatte som i utgangspunktet var plassert i:

	Totalt	Herav kvinner	Herav menn
Lønnstrinn fra og med 25 til 41	9 %	4 %	4 %
Lønnstrinn fra og med 41 til 52	75 %	60 %	15 %
Lønnstrinn fra og med 53 eller høyere	16 %	14 %	2 %

Overtid brukes i svært liten grad. En uskreven regel er at møter legges innefor kjernetiden (0900-1430).

ARBEIDSMILJØUNDERSØKELSE

Fylkesmannen gjennomførte arbeidsmiljøundersøkelse i samarbeid med Statens arbeids- og miljøinstitutt (STAMI) våren 2007. Svarprosenten i embetet var 81,2 prosent. STAMI har bidratt med å lese/forstå samt legge fram resultatene ved to anledninger, for utvida ledergruppe og for alle ansatte. Sistnevnte anledning var på fellessamling for hele embetet i november 2007. Avdelingene har fått i oppgave av virksomhetsledelsen å utarbeide egne handlingsplaner i samarbeid med verneombud og ansatte. Rapportene vil gjennomgå og følges opp av

arbeidsmiljøutvalget og avdelingslederne hos Fylkesmannen på nyåret 2007. Arbeidsmiljø var hovedtemaet på fellessamlinga for alle ansatte i november, og ulike foredragsholdere bidro innen temaet.

FORVALTNINGSREFORMEN

Forvaltningsreformen har hatt minimal innvirkning på de ansattes arbeidssituasjon siden det ikke har skjedd noe i saken. Arbeidsmiljøutvalget har dette som fast sak, og den vil bli fulgt opp når vi ser framgang i saken.

LÆRLINGER

Fylkesmannen hadde i 2007 tre lærlinger. Det var en lærling på første året i IKT og to som avsluttet sin lærlingpraksis i løpet av året med henholdsvis kontorlag og IKT som fagområde. Lærlingene utførte en svært god jobb for Fylkesmannen, og gikk ut med gode karakterer og gode tilbakemeldinger fra veiledere og sensorer. Fylkesmannen søkte etter nye lærlinger innen kontorlag, men ingen takket ja til lærlingplass.

MEDBESTEMMELSE

ARBEIDSTAKERNES REPRESENTANTER

Det var representert 16 primærorganisasjoner i embetet 2007. Syv organisasjoner var tilknyttet hovedorganisasjonen Akademikerne, to til YS, to til LO og fire til Unio. NITO er uavhengig organisasjon. Av fire hovedtillitsvalgte var tre kvinner. Tilsettingsrådet består av to kvinnelige tjenestemannsrepresentanter, fylkesmann, assisterende fylkesmann og avdelingsleder. Vervene i arbeidsmiljøutvalget var jevnt fordelt mellom kjønnene, to kvinner på arbeidsgiversida, og to menn på arbeidstakersida. Likestilling blir alltid vurdert når verv skal besettes.

LOKALE FORHANDLINGER

Forhandlingene ble ført etter hovedsammenslutningsmodellen i 2007. Alle organisasjonene benyttet modellen, og evalueringene viser at partene var fornøyde med gjennomføringa. Det ble forhandlet om kr. 304 579,-, hvorav 78 % tilkom kvinner.

ELEKTRONISK FORVALTNING OG KOMMUNIKASJON

EKSTERN INFORMASJON

Brukerstyrte valg av informasjonsverktøy

Fylkesmannen skal være befolkningen i Nordland sitt talerør inn i statsforvaltningen. Økende mengder brukerinformasjon legges nå på nettsidene fylkesmannen.no/nordland. Nettredaksjonen jobber ut fra tanken om at informasjon som ikke finnes på nett ikke finnes i det hele. Det har vært behov for å gjøre noen videre tanker om dette. Undersøkelser viser nemlig at bare 30 % av Nordlands befolkning har tilgang til internett. For de som har tilgang til internett skal, etter hvert, all informasjon som kan digitaliseres være tilgjengelig. Helhetlige kommunikasjonsstrategier skal imidlertid gjøre informasjon tilgjengelig for alle brukergrupper, med eller uten internett, og i den formen de klarer å nyttegjøre seg informasjonen de har behov for. I 2007 har embetet jobbet

med brukerstyring av informasjon, og har startet arbeidet med både overordnet og avdelingsvise kommunikasjonsstrategier for perioden 2008 - 2010. Videre jobbes det med kartlegging av befolkningens behov for informasjon og tilrettelegging for bruk av differensierte kommunikasjonsverktøy.

Det har vært og vil fortsatt være en lang prosess å få aksept for brukerstyring av informasjonen. Dette kommer av lav kommunikasjonsfaglig kompetanse kombinert med høy kompetanse på embetets fagområder. Etter det vi erfarer er dette ikke unikt for embetet, men gjelder mye av offentlig forvaltning. Informasjonsfaget har konkretisert seg, kommunikasjonsfaget har vokst fram og det finnes langt mer forskning innen disse fagfeltene enn man hadde for bare få år siden. Det er behov for en modningsprosess i forhold til å utvikle respekt for fagområdets dybde. I Nordland har man likevel kommet lenger enn andre embeter ved at man i mange år har hatt en godt kvalifisert informasjonsrådgiver i 100 % stilling. I tillegg finnes en nettredaksjon bestående av ti medlemmer fra fagavdelinger og administrasjon.

Den digitale Fylkesmannen

Fylkesmannen igangsatte høsten 2007 prosjektet Den digitale Fylkesmannen, som har som mål å skape en effektiv og brukerstyrt døgkontinuerlig forvaltning basert på digitale muligheter og økt kompetanse. Prosjektet skal sikre en målrettet og effektiv implementering av digitale verktøy i samarbeid med de ansatte, og har høy fokus på organisatoriske konsekvenser, systemintegrasjon og kompetanseheving. Prosjektperioden er satt til ut januar 2009, og det er tilsatt egen prosjektleder på prosjektet.

Nettsidene

Det har vært gjort konkrete undersøkelser og vi har deltatt på kurs for å lære oss å brukerstyre informasjonen på nett. Nettredaksjonen har vært i en utviklingsprosess gjennom hele 2007. Sosial- og helsedirektoratets veiledere for tilgjengelige nettsted har vært gjennomgått og tatt til etterretning. Det jobbes med å etablere en informasjonsarkitektur internt som kan vises i en brukervennlig design eksternt. Målet er å inkludere dette i arbeidet med den digitale fylkesmannen og legge forutsetninger for utforming av en brukerportal for den døgnapne forvaltningen.

Nettet har også vært brukt i åpne høringsprosesser for å gjøre kontaktflaten med innbyggerne bredere. Dette førte til at vi måtte ta opp problemstillinger rundt vårt redaktøransvar i tilfeller der det fremkommer sjikanøse utsagn. Problemstillingen i det konkrete tilfellet lå i en gråsoner der vi ba Justisdepartementet om en klargjøring. Vi har ennå ikke fått tilbakemelding på dette, men registrerer at det jobbes med problemstillingen på vegne av alle nettredaktører i statsforvaltningen.

Gjennomgang av åndsverksloven har også vist seg å være nødvendig i forhold til bruk av bilder og illustrasjoner på nett eller i informasjonsmaterieill. Fylkesmannen har et stort bildearkiv, som har bygget seg opp over år. I arkivet er det blandet sammen bilder som er tatt av ansatte, samarbeidspartner og eksterne. Manglende bevissthet i forhold til eierforhold kan fort bli kostbart for embetet, og oppryddingsarbeid har blitt satt i gang. I tillegg har det blitt utarbeidet konkrete retningslinjer for bruk av bildematerieill ved embetet.

Arrangementer

Kontakten med kommuneadministrasjonene er et prioritert område for Fylkesmannen. Embetet arrangerte for andre år på rad Kommunekonferansen for ordførere og rådmenn. Alle 44 kommuner var representert og temaene som ble tatt opp fikk tilbakemelding som meget relevante for kommunene.

Statsborgerseremonien som ble arrangert for første gang i 2007 var en anledning for Fylkesmannen å gjøre seg kjent med og overfor våre nye statsborgere. Gaveboken som ble delt ut i den anledning ble vedlagt en informasjonsbrosjyre og et bokmerke med tekst om Fylkesmannens rolle og arbeidsoppgaver. Dette ble svært godt mottatt. Rapport om arrangementet er oversendt oppdragsgiver separat.

Det har også vært arrangert fagkonferanser av både nasjonal og regional karakter der Fylkesmannen har hatt som mål både å vise til satsingsområder og å være kompetansehevende for fagmiljøene.

Informasjonsverktøy

Bokmerker og infofoldere fra fagavdelingene har også vært brukt som verktøy for å gjøre borgere i Nordland bedre kjent med sin Fylkesmann. Landbruksavdelingen og informasjonsrådgiveren laget over 1000 bokmerker som personlig ble delt ut under landbruksmessa på Horva, med kontaktinformasjon til embetet. Gjennom dette enkle informasjonsgrepet ble Fylkesmannen lettere tilgjengelig for flere brukerne. Maler og ideer er delt med andre embeter gjennom informasjonsforumet.

Det siste halve året har det også blitt lagt strategier for opplæring i bruk av ebok, podcasting og videoopptak av konferanser som kan distribueres på nett eller CD-rom. I forbindelse med Terra-saken ble alle saksdokumenter som lå til grunn for lovlighetskontrollen lagt inn på CD fra arkivet og gjort tilgjengelig på forespørsel. Det var fordi mengden dokumenter ble for stor til å distribueres i nettet slik det foreligger hos oss i dag. Pressekonferansen i Terra-saken ble også gjort tilgjengelig over konferansetelefon.

INTERN INFORMASJON

Embetet har ulike kanaler som benyttes for intern informasjonsflyt og medvirkning. Intranettet er startside hos alle ansatte, og benyttes til bibliotek for planer, retningslinjer, og generell informasjon. Alle ansatte har skrivegang til intranettet og det gis tilbud om intern opplæring. Alle nytilsatte blir informert om fylkesmennenes trippelnett og samarbeidsordningene i embetet: samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg samt tilsettingsråd. Avdelingene, faggrupper og evt. seksjoner samt ledergruppa har faste møter for medvirkning og informasjonsflyt.

Representanter fra arbeidsgiver/- og arbeidstakersida deltok på opplæring i statlig avtaleverk i regi av Fornyings- og administrasjonsdepartementet og hovedsammenslutningene høsten 2007. Partene hos Fylkesmannen planlegger kurs i hovedavtalen og hovedtariffavtalen for ledelse og tillitsvalgte våren 2008. Arbeidsmiljøutvalget arrangerte internt kurs i helse, miljø og sikkerhet i samarbeid med bedriftshelsetjenesten våren 2007. Kompetanse innen HMS kan bidra til bredere medvirkning og bedre samarbeid mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersida.

2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER

2.1 FORNYING AV OFFENTLIG SEKTOR

GENERELLE SAMORDNINGSOPPGAVER

Fylkesmannen har en omfattende oppgave når det gjelder oppfølging og tilsyn på ulike fagområder som er viktig for den enkelte innbyggers velferd og tjenestetilbud.

Nye plikter for tilsynsetater og Fylkesmannen er vedtatt gjennom nye lovbestemmelser i kommuneloven. Reglene trådte i kraft 1.mars 2007, og gir felles regler om rammer, prosedyrer og virkemidler for statlig tilsyn med kommunesektoren. Reglene skal gjøre statens tilsyn med kommunene mer oversiktlig, enhetlig og forutsigbar. Fylkesmannen har blant annet fått en rett og plikt til å sørge for at alt statlig tilsyn er samordnet.

Gjennom to dialogmøter med sentrale tilsynsaktører har Fylkesmannen tilrettelagt for å få hensiktsmessige rutiner som skal ivareta de rettigheter og plikter som de ulike instansene er tillagt gjennom Kommunelovens kapittel 10A. Fylkesmannen er opptatt av at slike rutiner skal være minst mulig byråkratisk for alle involverte parter og at samfunnsnytte skal prege utarbeidelsen og innholdet av rutinene.

Kommunene i fylket etterspør jevnlig veiledning og fortolkning av sentrale bestemmelser i forvaltningsretten når det gjelder generell saksbehandling. Vi har i 2007 ikke tilrettelagt for noen form for systematisk opplæring mot kommunene i forhold til dette lovverket. Det arbeides imidlertid for å få til et slikt tilbud gjennom regionale konferanser.

Fylkesmannen har videreført satsingen på omstilling og modernisering ved å gi skjønnsmidler til prosjekter som både er relatert til enkeltkommuner og til interkommunalt samarbeid. ROBEK-kommunene har fått særskilt oppfølging i form av krav til forpliktende planer og kvartalsvis rapportering som viser at planene følges.

For egen del har embetet forberedt innføring av elektronisk oversending og behandling av rettshjelpssaker. Bakgrunnen for innføringen er å gi advokater og brukere av rettshjelpordningen bedre service, en enklere kontroll, samt å få innsparinger i kostnadene med administrasjon av ordningen.

Fylkesmannen i Nordland har utarbeidet en handlingsplan for vårt arbeid med universell utforming og legger denne til grunn for eget arbeid og samarbeidet med Nordland Fylkeskommune. FM Nordland er og representert i fylkets råd for funksjonshemmede.

Arbeidet med NAV/reformen er omtalt I kapittel 3 under resultatområde 73.2.

2.2 VELFERD, HELSE OG PERSONLIG TJENESTEYTING

Det vises til rapportering på resultatområdene under kapittel 3, spesielt områdene 73, 83 og 86. Det vises videre til vedlagte årsrapporter til Statens helsetilsyn mht. systemrevisjoner utført i 2007 innen helse- og sosialtjenesten.

2.3 OPPVEKST, FAMILIE, BARNEHAGER OG UTDANNING

TVERRSEKTORIELT SAMARBEID OM BARN OG UNGES OPPVEKST

Forum barn og unge består av en representant fra hver avdeling hos fylkesmannen. Forumet skal bidra til styrket samarbeid om barn og unges oppvekstmiljø. Forumet har arbeidet med utgangspunkt i en handlingsplan vedtatt av ledergruppen. Forumet arrangerte i november 2006 tverrfaglig oppvekstkonsferanse og har i ettertid oppsummert evalueringene og lagt det fram for ledergruppen. Det har vært avholdt få møter, bl.a. på grunn høyt aktivitetsnivå og stort arbeidspress. To av avdelingene har valgt ny representant til forumet, og det er foretatt skifte av leder.

BARNEHAGE

Ved utgangen av 2007 hadde Nordland 5 kommuner som fremdeles ikke var i mål med barnehageutbygginga. Bodø kommune rapporterte i september at de ville komme i mål i løpet av 2007, men oppgir i desember at de ikke vil være i mål før i 2008. I tillegg hadde Narvik, Fauske, Alstahaug og Lurøy barn på venteliste ved overgangen til 2008. Alstahaug og Lurøy oppgir at de vil være i mål første halvår av 2008, mens Narvik og Fauske oppgir andre halvår som tidspunkt for ferdigstilling. Fylkesmannen har hatt mye kontakt med kommunene i forhold til veiledning og informasjon om tilskuddordninger og regelverk i forhold til etablering.

Fylkesmannen har fordelt 1 500 000 kroner i kompetansemidler til kommunene. Tildeling forutsatte søknad med kompetanseplan basert på føringene i den sentrale kompetansestrategien. De fleste kommunene har samarbeidet regionvis og sendt felles søknad med felles plan. Det er fordelt 470 000 kroner til seks prosjekt om Barns medvirkning. Midlene ble utlyst på bakgrunn av signaler om at dette området i kompetansestrategien var det mest utfordrende.

Fylkesmannen har i samarbeid med RKK (regionale kompetansekontor), gjennomført todagens barnehagesamlinger tre steder i fylket hvor første dag var for kommunenivået, med tilsyn som hovedtema. Andre dag var fagdag for pedagogisk personale.

Fylkesmannen i Nordland har i samarbeid med høgskolene, KS og Utdanningsforbundet vært arrangør for den nasjonale barnehagekonferansen i 2007.

I 2007 har fylkesmannen bare behandlet en klage på kommunalt tilskudd. Vi har hatt mange henvendelser på telefon angående beregning av kommunalt tilskudd og bruk av regnearkmodellen.

Fylkesmannen i Nordland har gjennomført tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet med fire kommuner. Tema var kommunen som godkjenningsmyndighet og kommunens tilsyn med barnehagene. Systemrevisjonsmetoden ble brukt. I alt ble det avdekket fire avvik.

Ulike samarbeidsprosjekt på barnehageområdet foregår sammen med Høgskolen i Bodø, om kompetanseheving for barnehageansatte når det gjelder minoritetsspråklige barn i barnehage, med lærerutdanningene ved høgskolene i Bodø og i Nesna, angående nyutdannede lærere og førskolelærere, og med høgskolene i Bodø og Nesna og Utdanningsforbundet i Nordland, angående planlegging og gjennomføring av Nasjonal barnehagekonferanse 2007.

UTDANNING

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med elleve kommuner, fylkeskommunen og fire private skoler, hvorav to grunnskoler og to videregående skoler. Fem av kommunene og fylkeskommunen var en del av det felles nasjonale tilsynet. Tilsynsystema for de øvrige kommunene var det samme som i det nasjonale tilsynet, tilpasset opplæring og spesialundervisning. Tilsynsaktiviteten i 2007 er noe økt i forhold til året før, både med hensyn til antall tilsyn og ressursinnsats. Totalt ble det avdekket 48 avvik under tilsynet med kommunene og fylkeskommunen. I tillegg ble det avdekket 4 avvik under tilsynet med de private skolene. Tilsynene avdekket at kommunene ikke har gode nok systemer til å avdekke om elevene får tilpasset opplæring. Videre viser avvikene mangler med saksbehandlingen knyttet til enkeltvedtak om ressurser til spesialundervisning.

Fylkesmannen har fulgt opp sentrale satsingsområder, dels ved å fordele midler etter politiske vedtatte planer fra skoleeiere og etter søknad til videreutdanning i naturfag og andre fremmedspråk, og dels ved å delta i planlegging av aktiviteten i regionene sammen med det regionale nettverket RKK. Fire ganger årlig har Fylkesmannen møter med RKK for å diskutere strategier og satsingsområder for kompetanseutvikling.

De kommunale planene har i liten grad omtalt hvordan lokal delaktighet og forankring har blitt ivarettatt. Fylkesmannen har bedt kommunene om en nærmere redegjørelse for hvordan lokale aktører har medvirket i prioritering av behov for kompetansetiltak. Utbetaling av midlene til kompetanseutvikling har blitt holdt tilbake inntil redegjørelsen fra kommunene forelå. Omfang og kvalitet på deltakelse og lokal forankring har blitt bedre, men fortsatt er det et forbedringspotensial.

BARNEVERN

Barneverntjenesten i mange nordlandskommuner har i flere år slitt med store fristoverskridelser i undersøkelsessaker. Samtidig klarer kommunene i begrenset grad å oppfylle kravene til oppfølging av barn i fosterhjem og institusjoner, samt oppfølging av fosterhjem og biologiske foreldre.

I 2007 hadde Fylkesmannen et særlig fokus på arbeidet med meldinger og undersøkelser i barnevernet. Dette var tema for 4 kommunerevisjoner og det ble også arrangert kurs for alle kommunene i arbeid med meldinger og undersøkelser.

Det ble også gjennomført en særlig oppfølging av 7 kommuner som vi mente hadde store utfordringer tilknyttet gjennomstrømming av saker og framdrift i undersøkelser. Denne oppfølgingen er sluttført med et møte i slutten av februar 2008. Fylkesmannen hadde også et eget møte med departementet hvor det ble orientert om status for kommunebarnevernet i Nordland.

Det er syv barneverninstitusjoner i fylket. Med unntak av en institusjon, fikk alle det minimum tilsyn som forskriften forutsetter. Det er også behandlet en rekke klager over bruk av tvang i barneverninstitusjoner. Det vises her til egen rapport.

Fylkesmannen er klageinstans over vedtak som er fattet av den kommunale barneverntjeneste. Mange av disse klagenes er ikke rettet mot enkeltvedtak, men er beklagelser over det som enkelte

opplever som dårlig behandling, manglende oppfølging eller andre forhold. Fylkesmannen vurderer konkret om disse skal følges opp som egne tilsynssaker overfor den enkelte kommune.

2.4 AREALDISPONERING OG BYGGESAKER

GENERELT

Fylkesmannen har hatt en sterk økning av antall saker etter bygningsloven. Dette framgår av tabellen under. Her framgår det og at det er fremmet mange innsigelser. Mange av innsigelsene til kommuneplanens arealdel skyldes manglende oppfølging av gjeldende forskrift om konsekvensutredning, og vil etterkommes ved tilleggsutredninger. For øvrig blir enten de fleste innsigelsene tatt til følge, eller det blir funnet en løsning etter dialog og ev. mekling som ligger innenfor retningslinjene for statlig politikk.

Behandling av plansaker i 2007			
	På høring	Innsigelse	Merknader
Reguleringsplan	192	27	
Bebyggelsesplan til reguleringsplan	10		
Kommuneplan	12	9	To kommuneplaner på høring er ikke besvart i 2007. En plan på høring hadde ikke oppfylt utredningsplikten
Kommunedelplaner	5	5	
Planprogram reguleringsplan	5		
Innspill - planprogram K-plan	5		

I tillegg til plansaker har FM Nordland hatt til behandling 313 dispensasjonssaker. Det er varslet klage i 21 av disse sakene og tre er påklaget.

Når det gjelder dispensasjonssaker er det grunn til å anta at antallet er vesentlig høyere enn det som er angitt ovenfor. Dette fordi tall fra 2005 og 2006 viser at det i enkelte kommuner er svært store forskjeller mellom antall saker kommunene rapporterer til KOSTRA, og det antall som er sendt Fylkesmannen på høring. FM Nordland har ikke hatt kapasitet til å følge opp dette.

Det er likevel grunn til å stille spørsmål ved om FM Nordland klarer å følge opp statlige interesser på en god nok måte. Pga økningen er kapasiteten hos FM bygd opp, men pga budsjettene mindre enn økningen i saksmengden skulle tilsi. Saksbehandlingen bygger i stor grad på de dokumentene som følger sakene. Kvaliteten på disse dokumentene varierer i stor grad ut fra at mange av de små kommunene har begrenset kapasitet/kompetanse. I et stort fylke som Nordland blir befarings av saker kostbart pga reise og reisetid og kan derfor gjennomføres bare i begrenset grad. Det medfører at FM antar at statlige interesser kan bli oversett i de sakene som er dårlig belyst fra kommunenes side. FM har i samarbeid med fylkeskommunen om

plankonferanse for kommunene høsten 2007. I tillegg gis det fortløpende informasjon om statlig politikk knyttet til løpende saksbehandling, telefonkontakt og vi legger planinformasjon til kommunene på internett. Gjennom planforum, der fylkeskommune og regionale statlige etater deltar, koordineres statlige interesser.

SAMFUNNSSIKKERHET I AREALPLANLEGGING

I sammenheng med oppstart av arealplanlegging påpeker Fylkesmannen at forhold som angår risiko og sårbarhet skal vurderes tidlig i planprosessen. Dette er selvstendige tema på lik linje med annet grunnlagsmateriale som legger føringer for innholdet i arealplanen. For oversiktlige og enkle regulerings- og bebyggelsesplaner har vi utarbeidet en sjekklister til bruk for kommunene. For større og mer kompliserte arealplaner må det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse for å skaffe seg en dekkende oversikt over aktuelle faremomenter.

KLAGESAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Når det gjelder klagesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, har vi jevnt over året operert med en saksbehandlingstid på rundt 5 måneder. Dette er ikke opp til forventninger og krav fra departementet som legger til grunn en saksbehandlingstid på maks 3 måneder.

FOKUS PÅ STRANDSONEN

FM Nordland har et spesielt fokus på strandsonen. Dette gir noen særlige utfordringer i kommuner hvor det meste av aktiviteten ut fra topografiske forhold må foregå i strandsonen. FM Nordland leder strandsonenettverket i nord, et nettverk som skal bidra til lik kalibrering av nasjonal politikk.

SAMORDNA TRANSPORT OG AREALPLANLEGGING

Følges opp i rådgiving. Har i tillegg ført til to innsigelser knyttet til kjøpesenteretablering. Den ene saken ligger i MD til behandling.

OM BEVARING AV LANDBRUKSAREALER I AREALPLANSAMMENHENG

Landbruksaktiviteten varierer sterkt i Nordland fylke og Fylkesmannen har hatt størst fokus på jordvern og landbruksarealer i pressområder og særlig viktige landbruksområder. Fylkesmannen prioriterer en aktiv dialog gjennom hele planprosessen og forsøker å stille på møter/orienteringer der dette er ønskelig. Landbruk har høy prioritet hos Fylkesmannen i Nordland, men i enkelte deler av fylket har tilbakegangen i landbruksaktiviteten vært såpass stor at det synes som om jordvern har relativt liten prioritet lokalt. I disse delene av fylket er det lokale fokuset større på problemer som gjengroing og tap av kulturlandskap.

Fylkesmannen er høringspart og bruker dette aktivt til å informere om og ivareta jordvernmålet og de langsiktige konsekvensene av arealbruk for landbruksnæringa. Dette har ført til seks innsigelser i 2007 – to kommuneplaner, tre kommunedelplaner og en reguleringsplan.

Fylkeslandbruksstyret har fulgt opp Fylkesmannens innstillinger på dette området. Foreløpig er det kun en innsigelse til en kommunedelplan som er endelig avgjort – kommunen tok området ut

av planen. Fylkesmannen antar de andre innsigelsene vil bli avgjort i løpet av våren. Foreløpig er ingen saker sendt til Miljøverndepartementet for avgjørelse.

KULTURLANDSKAP LANDBRUK

VERDIFULLE KULTURLANDSKAPER I NORDLAND

Mangelfulle registreringer av verdifulle kulturlandskaper har vært et problem under utformingen av nye regionale miljøtilskudd. Det er vanskelig å få målrettet tilskuddene i den utstrekning vi ønsker fordi vi ikke har en fullstendig oversikt over hva vi faktisk har av verdifulle kulturlandskap i fylket. Vi har likevel fastsatt en tilskuddordning med "Miljøtilskudd til skjøtsel av særlig verdifulle kulturlandskap". Formålet med ordningen er å ivareta kulturlandskapsområder som er særlig verdifulle enten nasjonalt eller regionalt. Skal vi greie å målrette denne ordningen ytterligere i forbindelse med rulleringen av miljøprogrammet, som skal skje i løpet av 2008, er vi avhengig av å ha en bedre oversikt over de verdifulle områdene.

Likeledes kan mangelfull oversikt og registreringer ha negativ betydning når Nordland skal velge ut sine "Utvalgte kulturlandskap". Fylkesmannen har i løpet av 2007 tatt en gjennomgang av alle registrerte lokaliteter. Vi har sett på avgrensing av lokalitetene, hvilke kriterier som ble vektlagt i verdisetting og delvis på sett hva som er statusen for lokalitetene i dag i forhold til bruk. Det er utbetalt tilskudd på til sammen kr 532. 750,- til skjøtsel av slike områder gjennom miljøtilskudd i 2007.

BARNEHAGEUTBYGGING OG AREALPLANSAKER

I arealplansammenheng har FM ikke hatt oppe saker knyttet til barnehageutbygging og arealplansaker hvor det har vært fare for forsinkelser av utbygging.

EFFEKTIVISERING

Fylkesmannen arbeider med mer effektiv byggesaksbehandling. Et grep er at det er lagt ut en planstandard på nett som skal sikre at innkomne planer er bedre belyst og derfor skal kunne behandles raskere. Videre har Fylkesmannen i Nordland en arealbase hvor alle kommuneplaner og reguleringsplaner er lagt inn på Orthofoto. Dette gir økt effektivitet og sikkerhet for de faglige vurderingene og er og tilgjengelig som et godt redskap for kommunene. Det har vært problemer med integrering av kartinformasjon i den versjonen av e-phorte i høst, men de tekniske løsningene skal nå være på plass. Fylkesmannen formidler nasjonale mål i bygningspolitikken inklusiv universell utforming.

OM BEVARING AV LANDBRUKSAREALER I AREALPLANSAMMENHENG

Landbruksaktiviteten varierer sterkt i Nordland fylke og Fylkesmannen har hatt størst fokus på jordvern og landbruksarealer i pressområder og særlig viktige landbruksområder. Fylkesmannen prioriterer en aktiv dialog gjennom hele planprosessen og forsøker å stille på møter/orienteringer der dette er ønskelig. Landbruk har høy prioritet hos Fylkesmannen i Nordland, men i enkelte deler av fylket har tilbakegangen i landbruksaktiviteten vært såpass stor at det synes som om

jordvern har relativt liten prioritet lokalt. I disse delene av fylket er det lokale fokuset større på problemer som gjengroing og tap av kulturlandskap.

Fylkesmannen er høringspart og bruker dette aktivt til å informere om og ivareta jordvernmålet og de langsiktige konsekvensene av arealbruk for landbruksnæringa. Dette har ført til seks innsigelser i 2007 – to kommuneplaner, tre kommunedelplaner og en reguleringsplan.

Fylkeslandbruksstyret har fulgt opp Fylkesmannens innstillinger på dette området. Foreløpig er det kun en innsigelse til en kommunedelplan som er endelig avgjort – kommunen tok området ut av planen. Fylkesmannen antar de andre innsigelsene vil bli avgjort i løpet av våren. Foreløpig er ingen saker sendt til Miljøverndepartementet for avgjørelse.

2.5 LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING, NATURRESSURS-FORVALTNING OG MILJØVERN

LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING

Til grunn for bruken av bygdeutviklingsmidlene i 2007 ligger ”Næringsstrategier for landbruket i Nordland 2007 - 2009”. Strategiene ble revidert høsten 2006 gjennom en grundig prosess i partnerskapet, og fra og med 2007 ble det innført et øvre tak på investeringstilskuddet på 1,2 mill kr pr prosjekt. Grøfteordningen og praktikantordningen ble avviklet med virkning fra og med 2007.

Nordland ble i 2006 tildelt 26,5 mill. kroner i BU-tilskudd fra Landbruks- og matdepartementet. Av dette er 22,7 mill. kroner forvaltet av Innovasjon Norge Nordland (IN) som midler til bedriftsutvikling, mens de resterende 3,8 mill. kroner er forvaltet av Fylkesmannen (FM) som midler til utviklings- og tilretteleggingstiltak. IN har i tillegg disponert 56,4 mill kr som lånegrunnlag for rentestøtte. IN har i 2007 bevilget ca 20,7 mill i BU-tilskudd til tradisjonelt landbruk (43 saker) og ca 7 mill kr til nye næringer (49 saker). I tillegg er det bevilget ca 54,1 mill kr som lån til rentestøtte. FM har bevilget ca 4,0 mill kr til tilretteleggingstiltak (36 saker) i 2007. Likestilling og prosjekter med ungdom er godt ivaretatt via våre prioriteringer. Det er fortsatt en stor utfordring å øke andelen økologiske prosjekter.

Spissingen av virkemiddelbruken i de rullerte næringsstrategiene har ført til økt måloppnåelse og en mer effektiv utnyttelse av BU-midlene. I tillegg har bortfall av grøfte- og praktikantordningene bidratt til mindre administrasjon både hos gårdbrukere, kommuner og på regionalt nivå. Etterspørselen etter og behovet for BU-midler er fortsatt betydelig større enn det Nordland får tildelt. Årsaken er først og fremst stort investeringsbehov og stor investeringslyst når det gjelder driftsbygninger. Optimisme og satsingsvilje i landbruksnæringen er svært positivt, men medfører vanskelige prioriteringer av bedriftsrettede tiltak og strenge prioriteringer av tilretteleggingstiltak.

For å målrette tilretteleggingsarbeidet og gjøre prioriteringene enklere, ble det i forbindelse med rulleringen av næringsstrategiene pekt ut fem hovedinnsatsområder. Disse er strategiske satsinger (grønn omsorg, småskala mat, grønt reiseliv, bioenergi, og økologisk landbruk), rekruttering, bygdemobilisering, FoU og andre prioriterte tiltak. Fram til og med 2006 ble det

årlig brukt ca en mill kr til praktikantordningen, som da var hovedinnsatsen i forhold til rekruttering. Avviklingen av denne ordningen har frigjort midler, samtidig som det forventes en større effekt enn tidligere, når flere nye rekrutteringsprosjekter nå kommer i gang. Gjennom innsatsområde "bygdemobilisering" inviteres spesielt kommunene, bygdelag og landbrukets organisasjoner til å ta initiativ og ansvar for lokalt engasjement. Det er ønskelig at denne satsingen etter hvert bidrar til økt aktivitet innenfor nærings- og bygdeutvikling rundt omkring i kommunene. Avviklingen av grøfteordningen var ikke ønsket av faglagene men har møtt forståelse og tilslutning i en stram prioriteringssituasjon.

Utviklingen med til dels større investeringer innenfor nye næringer er positiv og bidrar til å utløse og videreutvikle et mangfold av nye produkter og tjenester, samt arbeidsplasser på bygdene. Imidlertid burde tilfanget av stipendsaker (tidligfaseprosjekter) vært atskillig større og mer variert, slik at grunnlaget og bredden for framvekst av nye næringer hadde blitt enda større. Behovet for økt tilretteleggingsinnsats er stort og Fylkesmannen har i nært samarbeid med deltakerne i partnerskapet utviklet felles strategier for Grønt reiseliv og på Småskala matproduksjon. Tilnærmet de fleste gode prosjekter innenfor nye næringer har fått støtte i 2007.

Innføringen av et øvre tak på tilskudd for driftbygninger har hatt betydning for seks saker i 2007. Taket har bidratt til en besparelse på 1,2 mill kr, og tar en utgangspunkt i gjennomsnittstall for investeringer, har taket bidratt til to flere saker i 2007. Det er for tidlig å konkludere med om taket har bidratt til å dempe investeringslysten i større prosjekt. BU-tilskuddet synes å ha en viktig utløsende virkning for både fullfinansiering, igangsetting av framtidsrettede investeringer og økt lønnsomhet. Andelen omsøkte og finansierte nybygg har gått litt ned innen melkeproduksjonen. Innen saueholdet har derimot nybygg og større utvidelser økt siste året. Sterk prisstigning spesielt de siste par årene har særlig fordyret byggeprosjektene. Samtidig har rentenivået økt markant og kan øke ytterligere. Disse forholdene understreker behovet for god planlegging og kostnadskontroll, samt god framtidig drift, tilstrekkelig lønnsomhet og egenkapital ved større investeringer.

Samarbeidet i "Partnerskap landbruk" har etter Fylkesmannens oppfatning fungert meget godt i 2007. Partnerskapet består foruten Fylkesmannen av representanter fra Nordland Bondelag, Nordland Bonde- og Småbrukarlag, Allskog, Innovasjon Norge og Nordland fylkeskommune. Det har hittil ikke lyktes å få stabil representasjon fra KS Nordland. Det er gjennomført til sammen fire møter i partnerskapet i 2007, derav ett med hovedtema lønnsomhet i melkeproduksjonen. Partnerskapet gjennomførte i 2006 en god prosess i forbindelse med revisjon av næringsstrategiene, og dette har bidratt til å skape en god plattform for samarbeidet.

Kommunene er den viktigste aktøren for gjennomføring av statens landbrukspolitikk lokalt og med det spekter av oppgaver dette innebærer, stiller det betydelige krav til kompetanse hos den kommunale landbruksforvaltningen. I Nordland med sine 44 kommuner er det stor ulikhet i hvordan kommunene har valgt å organisere landbrukssektoren og med tilsvarende ulikhet i kompetanse. Dette er utfordringen Fylkesmannen må forholde seg til som regionens kompetansesenter på landbrukssektoren. Øvrig rapportering om kommunene som landbrukspolitiske aktører finnes i kapittel 3 under resultatområde 25. Arbeid med økologisk

landbruk og skogbruk er også rapportert i kapittel 3, henholdsvis under resultatområdene 21.2 og 22.4.

NATURRESSURSFORVALTNING

VERNEPROSESSER

Forslag til nasjonalparkene Lomsdal/Visten og Sjunkehatten/barnas nasjonalpark er oversendt DN. Prosessene er gjennomført som kombinert verneplanutredning og fylkesdelplanutredning for å se næringsvirksomhet og annen bruk i et større område i sammenheng med verneplanforslaget. Fylkeskommunen har som utviklingsaktør hatt ansvaret for fylkesdelplanen og Fylkesmannen har hatt ansvaret for verneplanutredningen, noe som har gitt et ryddig skille mellom statlig miljøpolitikk og regionalt utviklingsarbeid. Skogvernet videreføres med en framdrift avtalt med DN. Bestillingsdialogen med SNO gir en god arbeidsdeling og samhandling mellom forvaltning og oppsyn.

BIOLOGISK MANGFOLD

Med unntak av i Ofoten er første generasjon kartlegging av biologisk mangfold gjennomført i hele fylket. Rapportene fra ytre Lofoten og 4 kommuner på Helgeland kommer nå i vinter. I Ofoten er det gitt midler til kartlegging i år.

Fylkesmannen har i løpet av 2007 vurdert alle registrerte lokaliteter. Vi har sett på avgrensning av lokalitetene, hvilke kriterier som ble vektlagt i verdisetting og delvis hva som er statusen for lokalitetene i dag i forhold til bruk. Vår konklusjon er at første generasjon kartlegging har varierende nøyaktighetsgrad og at det er behov for nykartlegginger/kompletterende kartlegginger utover det som er gjennomført og planlagt.

Mangelfulle registreringer av verdifulle kulturlandskaper var et problem under utformingen av regionale miljøtilskudd. Det er vanskelig å målrette tilskuddene i den utstrekning vi ønsker fordi vi ikke har god nok oversikt over hva vi faktisk har av verdifulle kulturlandskap i fylket. Vi har likevel fastsatt en tilskuddordning med "Miljøtilskudd til skjøtsel av særlig verdifulle kulturlandskap". Formålet med ordningen er å ivareta kulturlandskapsområder som er særlig verdifulle enten nasjonalt eller regionalt. En ytterligere spissing av regionalt miljøprogram vil føre til enda større utfordringer for kommuner med mangelfull registrering av verdifulle kulturlandskaper.

Erfaringen fra prosessen med utarbeidelse av kommunale tiltaksstrategier viser at i områder der registreringene av verdier var tilfredsstillende hadde kommunen et godt grunnlag for å utarbeide tiltaksstrategier. Det motsatte var tilfelle for flere av kommunene der registreringene var mangelfulle.

Likeledes kan mangelfull oversikt og registreringer ha negativ betydning når Nordland skal velge ut sine "Utvalgte kulturlandskap". Fylkesmannen frykter at biologisk mangfold i fylket vil gå tapt på grunn av mangelfulle registreringer og påfølgende manglende tiltak.

Gjennom programmet 3Q: Jordbrukets kulturlandskap – status og utviklingstrekk, vil vi etter hvert få oppdaterte opplysninger om tilstanden for kulturlandskapet i Nordland, bla. gjennom

sammenlignet billedmateriale. Det er Norsk Institutt for Skog og Landskap som forestår dette arbeidet. Den første rapporten for Nordland ble utgitt i 2001. For Nordlands vedkommende ventes det en ny og oppdatert rapport i løpet av 2008.

ROVVILTFORVALTNINGEN

Til tross for stor innsats for å forebygge konflikter beitedyr/rovvilt, er konfliktnivået til dels høyt i deler av fylket. Tall fra miljøtilskudd for beitelag viser en nedgang i totaltapene av sau på beite i 2007 i forhold til 2006. Totaltapet for sau/lam var på 7,29 % i 2007 mot 7,79 % året før. Likevel har vi noen områder med svært store tap. Tre brukere i Meløy og Gildeskål hadde ca 35 - 75 % lammetap. Jerv har vært, og er fremdeles, den som volder mest skade. I de kommende åra vil vi imidlertid oppleve økt konflikt i forhold til bjørn på grunn av målet om ynglende binner i fylket. Indre Helgeland er området som ligger nærmest binnefronten i Nordland og har samtidig meget gode utmarksbeiter og kommuner med stort innslag av landbruk som næringsvei. Forvaltningsmessig er det et problem at skadefellingsjakt og lisensjakt bare i liten grad er effektiv for bjørn og jerv.

Rovviltkompensasjonen tildelt over kapittel 1144 post 77 er i stor grad benyttet til driftstilskudd til embetet for å dekke deler av de ekstra ressursene som embetet bruker for å bidra til å dempe konfliktnivået i rovviltforvaltningen.

Landbruksavdelinga har et nært samarbeid med miljøvernavdelinga. Vi samarbeider også nært med reindriftsforvaltninga som er en del av sekretariatet for rovviltnemnda. Dessuten har vi hatt god kontakt med både sau- og reindriftsnæringene, rovviltnemnda for Nordland, Statens naturoppsyn (SNO) og Mattilsynet. Samhandlinga med rovviltnemnda fungerer godt.

Fylkesmannen har deltatt på en rekke møter med næringene (sau og rein), kommuner, Statens Naturoppsyn/rovviltkontaktene og flere møter med Mattilsynet i løpet av året.

Landbruksavdelinga har hatt hovedansvar for ordinære forebyggende tiltak. I det ligger saksbehandling, utsending av vedtak og oppfølging. Mange søknader gjelder bl.a. beredskapsarealer og andre saker som krever landbruksfaglig kompetanse. Miljøvernavdelinga har hatt hovedansvar for reservepotten som benyttes til akutte forebyggende tiltak i beitesesongen. I november 2007 arrangerte rovviltnemnda/Fylkesmannen et seminar om forebyggende og konfliktdempende tiltak. Sau- og reindriftsnæringa, kommuner, faglagene for sau og geit og for landbruket var invitert. Over 80 personer deltok. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 fungerer som et tjenlig styringsverktøy men vil bli løpende vurdert som følge av erfaringer med bruken av planen som verktøy i rovviltforvaltningen.

Fylkesmannen bruker store ressurser på arbeidet med rovvilt. Det har vist seg å være nødvendig fordi dette er et område med store konflikter på grunn av tap av både sau og rein til rovvilt. Samarbeidet med Mattilsynet må videreutvikles i nærmeste år. Samordning av forvaltningen av dyrevern og rovvilt er en stor utfordring, men er en nødvendig forutsetning for å oppfylle målene i rovviltpolitikken.

Mattilsynets forhåndsvarsel om intensivert tilsyn og evt. tidlig nedsanking av sau i de mest tapsutsatte områdene i fylket medførte en del uro. Omfanget av pålegg om tidlig nedsanking ble mindre enn fryktet. Det har likevel ført til en del uro og stort engasjement i næringa. Ordninga

med kompensasjon for pålagt tidlig nedsinking gjorde at konsekvensene ble mindre enn fryktet. Økt omfang av tidlig nedsinking vil være en stor utfordring for førtilgangen siden sauene er basert på store og gode utmarksbeiter.

MILJØVERN

NASJONALE LAKSEVASSDRAG

Fylkesmannen gjennomfører oppdrag vedrørende gyrobekjempelse i samsvar med oppdrag. Avklaring rundt valg av bekjempingsmetode i Vefsn-området er viktig for å få en behandling av de aktuelle vassdragene.

RAMMEDIREKTIVET FOR VANN

Dette er et nytt oppdrag. Det er underfinansiert. FM har derfor brukt mer midler enn tildelt. På tross av dette henger vi etter i forhold til tidsplanen. Dette skyldes i hovedsak for lite ressurser og samtidig skifte av prosjektleder. Skal en klare å følge opp tidsplanen vil en for 2008 bruke ressurser minst på 1 million kroner.

For lite ressurser i forhold til rammedirektivet har, i lag med omprioritering av midler til saker etter plan og bygningsloven, gitt nedprioritering av vassdragsforvaltning og arbeidet med MOB-kart. De interkommunale beredskapsorganisasjonene har ut fra dette ikke MOB-landkart og heller ikke oppdaterte MOB-sjøkart.

FORURENSING

Tilsynet med prioriterte helse- og miljøfarlige kjemikalier er gjennomført med ressurser tilsvarende 0,8-1 årsverk, alt etter beregningsmåte. Målet for oppdragsfeltet var 1,3 årsverk. Tilsynet er gjennomført på en svært effektiv måte i forhold til tidsbruk. Arbeidet med rammedirektivet er en av årsakene til at en ikke kom nærmere målsettingen om avsatt tidsbruk. Nasjonale tilsynsaksjoner er fulgt opp.

Avløp, forurensa grunn og tiltaksplan sedimenter er fulgt opp. Fylkesmannen har ikke gitt pålegg om undersøkelser til prioriterte skipsverft i samsvar med oppdrag. I høringsfasen fikk vi en rekke spørsmål ved grunnlaget for pålegg som ut fra forurensingslovens kost/nytteaspekt gjør det vanskelig for Fylkesmannen å gi pålegg. Dette blir tatt opp med SFT i januar. Miljøstatus er vedlikeholdt, men pga arbeidspress er dette gjort på et minimumsnivå. For 2008 har vi en målsetting om en mer gjennomgående oppdatering og fornying.

2.6 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP

Fylkesmannen har som oppgave å samordne og fører tilsyn med planleggingen av beredskap i fylket. Fylkesmennene veileder og støtter kommunenes arbeid med beredskap. Dette gjøres ved å føre tilsyn med kommunenes arbeid med beredskap og å gjennomføre øvelser for kommunenes kriseledelse. Vi har i 2007 vært på tilsyn i ni kommuner og gjennomført øvelser for fire kommuner. Fokus på tilsynene har vært kommunens plan for kriseledelse, risiko- og sårbarhetsanalyse samt integrering av samfunnssikkerhet i kommunenes arbeid etter plan og

bygningsloven. Øvelsene har vært gjennomført som diskusjonsøvelser med hovedtema
krisekommunikasjon.

Ved omfattende krisesituasjoner kan Fylkesmannen bli ansvarlig for å koordinere
krisehåndteringen i fylket. Fylkesmannen har i denne sammenheng et spesielt ansvar for
koordinert varsling og rapportering til sentrale myndigheter ved hendelser i fylket. Under det
seks dagers lange strømbruddet i Steigen kommune (25. – 30. januar) hadde vi løpende kontakt
med kommunens ledelse. Bakgrunnen for strømstansen var at hovedlinjen for strømforsyningen
ble satt ut av drift på grunn av skader etter uvær og at reservelinjen ikke tålte full
strømbelastning.

Det ble i denne sammenheng formidlet nødstrømsaggregat fra Sivilforsvar og Forsvaret. Videre
ble det rapportert til sentrale myndigheter via Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
20. februar ble det i regi av Fylkesmannen avholdt et evalueringsmøte der alle involverte aktører
var til stede.

Fylkesmannen har innsigelsesrett og har ansvar for å påse at kommunene tar sikkerhets- og
beredskapsmessige hensyn under arealplanleggingen, og arbeider for at kommunene skal vurdere
risiko- og sårbarhetsfaktorer i forbindelse all planlegging av nye arealer. Fylkesmannen har
innsigelsesrett, og innsigelsesinstituttet blir da også aktivt brukt i forhold til samfunnssikkerhet.

Det gode samarbeidet med Landsdelskommando Nord-Norge fortsetter, og det årlige
sivil/militære kontaktmøtet har også vært gjennomført. Fylkesmennene i Nordland, Troms og
Finnmark har et formalisert samarbeid med beredskapsmyndigheter i Sverige, Finland og
Russland. I denne sammenheng gjennomføres det et årlig samarbeidsmøte og jevnlig
varslingsøvelser.

3. RAPPORTERING PÅ RESULTATOMRÅDER

RESULTATOMRÅDE 1, BÆREKRAFTIG BRUK OG VERN AV BIOLOGISK MANGFOLD

Miljøvernavdelingen rapporterer direkte til DN/SFT i en svært omfattende rapport. I tillegg rapporteres på enkeltoppdrag til angitte frister. Under kapittel 3 i rapporten til FAD rapporterer vi kun på de få områdene hvor det i embetsoppdraget spesifikt står at vi skal rapportere ved årets slutt.

1.1 ARBEID ETTER NATURVERNLOVEN, 01 RA 1 - FYLKESVISE VERNEPLANER

Følger framdrift avtalt med DN

1.3 KULTURLANDSKAP

Planutredning Tysfjord/Hellemo er ikke startet opp på grunn av manglende avklaring i Miljøverndepartementet. Nasjonalparkutredning Sjunkan/Misten er oversendt Direktoratet for naturforvaltning. Nasjonalparkutredning Lomsdal/Visten er oversendt Direktoratet for naturforvaltning. Verdensarvbeid for Vega og Lofoten blir fulgt opp i henhold til oppdraget. Forvaltningsplan Junkerdal nasjonalpark er oversendt Direktoratet for naturforvaltning. Forvaltningsplan Saltfjellet/Svartisen er under utarbeiding. Arbeidet med revisjon/utvidelse av Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark er startet opp.

1.4 FORVALTNING AV VILT OG FISK

Arbeidet med marin verneplan utføres i samsvar med Direktoratet for naturforvaltnings krav til framdrift.

RESULTATOMRÅDE 4, OVERGJØDSLING OG OLJEFORURENSNING

4.1 HELHETLIG VANNFORVALTNING

Rammedirektivet for vann. Oppstart av arbeidet med planprogram og oppstartmelding og valg av første vannområde er gjennomført i samsvar med tidsplan. Arbeidet med fullkarakterisering, overvåkingsplan og vesentlige spørsmål er forsinket. Det er brukt mer ressurser enn tildelt til arbeidet. Framdrift ble forsinket fordi arbeidet med fullkarakterisering ble utsatt bevisst pga andre lovpålagte oppgaver og at arbeidet deretter, pga dårlig funksjonalitet i dataverktøyet, gav lite effektiv arbeidstid. I tillegg brukte NVE lengre tid til sitt arbeid enn vi hadde lagt inn.

RESULTATOMRÅDE 7, KLIMAENDRINGER, LUFTFORURENSNING OG STØY

07 SO 1 - IPPC-DIREKTIVET

Arbeidet med oppdatering av databasene er utført i samsvar med oppdraget vedrørende IPPC bedriftene i Nordland.

RESULTATOMRÅDE 11, TVERRGÅENDE VIRKEMIDLER OG FELLESOPPGAVER

11.1 MILJØDATA

Miljøstatus er oppdatert, men da på minstekravsnivå. Arbeidet vil få høy prioritet i 2008. Markedsføring av miljøstatus foregår ved at det henvises til denne når det er aktuelt ved faglige forespørsler pr telefon, e-post og brev. Det henvises og til denne på møter og ved saksbehandling der det er aktuelt. Miljøstatus Nordland har ved årsskiftet 2007/8 flest treff i landet.

11.2 TILSYN, 11 RA 4 - STATUS FOR TILSYNSVIRKSOMHETEN

FM Nordland brukte 0,8 årsverk effektivt til tilsyn. Dette er lavere enn planlagt pga bl.a. stor arbeidsmengde EUs rammedirektiv for vann. Totalt var det tilsyn ved 168 virksomheter. Fylkesmannen følger rutinemessig opp bedrifter som har fått tillatelse etter forurensningsloven. Vi kontrollerer at tillatelsens vilkår blir fulgt opp av virksomheten. I 2007 fulgte vi opp ni konsesjonsbehandlede bedrifter med inspeksjon. I tillegg gjennomførte vi revisjon ved to virksomheter med tillatelse etter forurensningsloven. I tillegg har vi kontrollert ulike verksteder og deres håndtering av farlig avfall. Dette kommer i tillegg til deltaking i de nasjonale tilsynsaksjonene.

RESULTATOMRÅDE 21, LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING

21.1 JORDBRUK

UTVIKLING OG UTFORDRINGER

Jordbruket i Nordland er i vesentlig grad basert på produksjon av melk og kjøtt med utgangspunkt i opptak av grovfôr. En vesentlig del av fôropptaket skjer på utmarksarealer. Dette medfører at jordbruket i fylket til dels er sårbart for klimatiske svingninger, der både mye nedbør, tørke og overvintringsforhold kan gi store utslag. Imidlertid har året 2007 vært av de bedre. Overvintringen av eng var eksepsjonelt god, og det kom inn bare to søknader om erstatning for reparasjon av vinterskader. Fylket sett under ett ga vekstsesongen også gode avlinger, men enkelte tørkesvake områder fikk redusert avling på grunn av lite nedbør fram til første slått. Dette har resultert i et 70-talls søknader om erstatning for avlingssvikt. Fylket har nå i flere år på rad hatt jevnt over gode grovfôravlinger.

Utviklingen innen jordbruket skiller seg ikke vesentlig ut i forhold til foregående år. Det er fortsatt nedgang i antall bruk, men nedgangen har flatet litt ut. Til tross for strukturendringer og færre bruk utgjør jordbruket fortsatt ei svært viktig basisnæring i mange av fylkets kommuner. Det er også nedgang i antall melkekyr og melkegeiter. Produksjonen av ku-melk har gått noe opp sammenliknet med 2006, noe som skyldes større produksjonskvoter på slutten av året. Det er fortsatt stor interesse for kjøp av melkekvoter, og prisene på kvoter holder seg høyt. Spesialisert kjøttproduksjon på storfe er jevnt økende, mens svineproduksjonen er stabil. Antallet sau holder seg også stabilt, til tross for at småfenæringa har store utfordringer knyttet til tap av dyr til freda rovvilt.

Til tross for at deler av jordbruksnæringa sliter med dårlig lønnsomhet, er det relativt stor optimisme å spore de senere åra. Det er betydelig investeringslyst i primærjordbruket, noe som bl.a. kommer til uttrykk gjennom stor etterspørsel etter offentlig kapital til bruksutbygging. Dette resulterte i at Innovasjon Norge i likhet med foregående år allerede i mars måtte sette inntaksstopp for nye søknader om BU-midler til tradisjonelt landbruk. Dette innebærer at et stort flertall av finansieringssøknadene avslås til frustrasjon for investeringslystne bønder. Det er stor interesse for samdrifter, og det er de siste åra oppført flere store samdriftsfjøs for melkeproduksjon.

De store utfordringene for jordbruket i Nordland kan oppsummeres i fire hovedpunkter: lønnsomhet, rekruttering, miljø og konflikten rovvilt/beitedyr. Rovviltforvaltningen omtales i eget avsnitt nedenfor. Tall fra driftsgranskingene viser at melkeproduksjonen, som utgjør bærebjelken i nordlandsjordbruket, har dårligere lønnsomhet enn tilsvarende produksjon i resten av landsdelen og andre fylker. Det er uvisst hva som er årsakene til dette. Det er derfor tatt et initiativ for å forsøke å få en grundigere analyse med tanke på å avdekke hva som ligger bak disse tallene. Innen saueholdet har man i mange år slitt med svak lønnsomhet, men her viser driftsgranskingene en bedring i lønnsomheten de siste årene. Dette skyldes delvis omlegging av virkemidler og delvis større og mer rasjonelle driftsenheter i saueholdet.

Rekrutteringa til jordbruksnæringa er ikke blitt bedre de siste åra, heller tvert om. Næringslivet i Nordland går for tiden meget godt, og det er mangel på arbeidskraft i enkelte bransjer. Dermed er det lett tilgang til godt betalte jobber i andre yrker, og noen bønder velger å benytte slike muligheter, enten ved å legge ned gårdsdrifta eller ved å legge om til mer ekstensiv drift. Sviktende rekruttering henger i stor grad sammen med svak lønnsomhet, som blant annet ikke bidrar til å lokke til seg ungdom. Fra Fylkesmannen har vi lagt vekt på å forsøke å få fram mobiliseringstiltak og prosjekter som tar opp temaet rekruttering.

Husdyrproduksjonen i Nordland er avhengig av store mengder importert kraftfôr. Miljømessig er dette en stor utfordring som må løses med mer lokalt produsert fôr dersom produksjonen skal opprettholdes. Dette krever økt satsing på FoU for å finne frem til fôrsorter med økt energi- og proteininnhold som kan dyrkes regionalt.

TEKNISK PLANLEGGING

Hovedaktiviteten innen teknisk planlegging har i 2007 vært planlegging av driftsbygninger rettet mot tradisjonell bruksutbygging. De fleste sakene gjelder utbygging/ombygging av bruk for

melke-/ kjøttproduksjon, men ca ¼-del av planene gjelder utbygginger for sau eller geit. Fra Fylkesmannens side har det vært arbeidet med totalt ca. 47 bygningsplaner, derav ca. 32 forslag/forprosjekt og ca. 15 ferdige planer fordelt på ca. 40 ulike bruk/prosjekter. Det er utarbeidet 27 kostnadsoverslag knyttet til forprosjekt eller ferdige planer. Summen av disse er beregnet til ca. kr 88,3 mill. eks. mva.

Antallet prosjekteringsoppdrag er noe mindre enn for 2006, men til gjengjeld er oppdragene større og mer komplisert enn tidligere. Sterk økning i byggekostnadene gir grunn til en viss bekymring. Dagens krav til dyrehelse, arbeidsmiljø og driftsøkonomi stiller store krav til kompetanse hos planleggerne. Det er derfor av stor betydning å kunne opprettholde et godt fagmiljø og et høyt kompetansenivå innen bygningsplanlegging. Det er også av stor betydning at denne kompetansen kan anvendes med tanke på utvikling av nye bygningsløsninger i husdyrholdet. Her har vi fra Nordland bidratt i utviklingsprosjektene Landbruksbygg i Arktis(storfe) og Noras Hus (geit) i fellesskap med de andre fylkesmannsembetene i landsdelen. Vi ser at det fortsatt er et stort potensial for ytterligere utviklingsarbeid når det gjelder bygningsløsninger for husdyr.

BEITEBRUK

Nordland er et stort husdyrfylke der beitebruk er en naturlig del av husdyrbruket i fylket. Vi har hatt ca. 200 000 sau og lam på utmarksbeite i fylket de senere år. Dette tallet er ganske stabilt fordi antall vinterfôra sau varierer lite. Vi har en god del storfe på beite, både utmark og innmark, men har ikke noe eksakt tall for det. Flere ammekyr har styrket storfebeitinga. I tillegg har vi geiter som høster av utmarka.

Landbruksavdelinga (LAN) har hatt fokus på beitebruk i mange år. Vi har kartfestede beitebruksplaner som viser beiting og beiteinteresser. Dette er også en viktig del av arealplanlegginga i kommunen slik at en forebygger konflikter mellom beiting og andre interesser. I oktober 2007 arrangerte landbruksavdelinga et beiteseminar i Nordland. Tema for seminaret var: "Beiting til nytte for bonden, til nytte for samfunnet, til nytte for naturen". Det deltok over 50 personer fra kommuner, næringa, fagskoler m.m.

Fylkesmannen og rovviltnemnda forvalter midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader. I tillegg finnes andre virkemidler, som er rettet mot beitebruk som investeringer i beitefelt og kulturlandskapsmidler. Kommunene har ansvar for arealforvaltning og er derfor sentrale for å tilrettelegge for god beitebruk. I forbindelse med rovviltskader, er det opparbeidet en del beredskapsarealer for akutt tidlig nedsanking av sau. Dette kan være innmark og/eller nær utmark. I tillegg til å forebygge rovviltskade, vil brukerne styrke driftsgrunnlaget på bruket ved at opparbeidet areal kan brukes til vårbeite og vanlig høstbeite dersom en ikke trenger å sanke tidlig. I tillegg vil opparbeiding av beredskapsarealer være positivt for kulturlandskapet.

Gjengroing er en stor utfordring. I regionalt miljøprogram har en vært bevisst på at beiting er det viktigste virkemiddel for å hindre gjengroing. Derfor har vi i Nordland flere tiltak som skal stimulere til mer beitebruk. De tre viktigste ordningene er miljøtilskudd til beitelag, miljøtilskudd til dyr på beite og miljøtilskudd til vedlikehold av utmarksgjerder. Tap til rovvilt er en av de største utfordringene for å utnytte beiteressursene i Nordland.

21.2 SKOGBRUK

GENERELT OM SKOGBRUKET

Økt lønnsomhet i skogbruket har gitt økt avvirkning og nyplanting. Samtidig er det en betydelig nedgang i areal og volum for tynning og rydding/avstandsregulering sammenlignet med tidligere år. Økt aktivitet og verdiskaping i skogbruket i Nordland vil være avhengig av økt omfang av planting, tynning og i særlig stor grad, økt utbygging av skogsveier.

Det har i året vært gjennomført flere tiltak med tanke på økt avvirkning. I samarbeid med landbrukskontorene i kommunene, Fylkesmannen, skogeierlagene og Aktivt skogbruk er det arrangert skogdager og kurs for skogeierne. I alt er det i 2007 gjennomført 40 kurs i Nordland innenfor Aktivt skogbruk hvorav 22 kurs handlet om skatt og skogfond. De øvrige dreier seg om flere ulike tema som biovarme, vedproduksjon, hogstteknikk, mm. Vi har ikke sikre tall for antall deltakere på alle arrangementer, men flere hundre skogeiere har deltatt.

Tabellen viser utvikling for avvirkningen i Nordland i perioden 2003 - 2007.

Årstall	2003	2004	2005	2006	2007
Bartrevirke – solgt, m ³	105 000	96 000	108 288	122 213	131300
Lauvtrevirke – solgt til industri, m ³	7 500	5 200	2 835	4 759	10 400
Totalt antall m ³ virke solgt	112500	101200	111123	126972	141700

Etter at aktiviteten for skogplantingen fikk seg en knekk med et lavmål i 2002 (486 000 planter), er den nå på veg opp igjen. I 2007 ble det totalt plantet ca 723 000 gran og furu fordelt på 694 000 til nyplanting og 29 000 til suppleringer. Det er fortsatt betydelig etterslep på skogplantingen og den bør økes betraktelig.

Tabell viser utviklingen for nyplanting i antall dekar i perioden 2003 - 2007.

Årstall	2003	2004	2005	2006	2007
Nyplanting, antall dekar	3 200	3 600	3 300	4300	5239

Det har det vært nedgang i tynningsaktiviteten i flere år og 2007 har det laveste areal som har vært tynnet de siste 5-6 årene med bare 715 dekar. For rydding og avstandsregulering er det også tilbakegang i aktiviteten etter 2004. Nedgangen har trolig sammenheng med knapphet på tilskuddsmidler samt kommunenes prioritering av disse. Lønnsomhet på kort sikt for skogbrukeren er en vesentlig faktor for økt aktivitet og økt tilskudd vil bidra til økt aktivitet.

Tabell viser utviklingen for tynning, rydding og avstandsregulering i perioden 2003 - 2007.

Årstall	2003	2004	2005	2006	2007
Tynning antall dekar	928	1004	2286	717	715
Tynning antall m ³ solgt virke	3006	4430	7452	2452	3008
Rydding og avstandsregulering, da	1300	8700	7600	6500	5122

Nordland har lav veitetthet i skogen og økt avvirkning vil kreve økt utbygging av veier. Etterspørselen etter vegplanlegging har vært økende og gjenspeiler den økte avvirkningsaktiviteten i skogen. I 2007 ble det ferdigstilt 2,0 km helårs bilvei (veiklasse 3) ved ombygging. I tillegg ble det etablert 13,3 km nyanlegg, og 0,33 km ble ombygd til, tung traktorvei (veiklasse 7). For lett traktorvei (veiklasse 8) er det nybygd en strekning på 5,6 km.

Resultatkontroll for skogbruksplanlegging er gjennomført og rapportert i TSKOG. Utbetalt tilskudd i TSKOG samsvarer med utbetalt beløp i Saturn. Hele tildelingen på 1,1 mill kr for Nordland er disponert. I 2007 ble tre større takstprosjekter i Nordland ferdigstilt. Det gjelder privatskog i Vefsn, Statskog i Hattfjelldal, Grane, Vefsn, Hemnes og Rana, og MiS-registreringer i Hemnes.

Til sammen gjelder det ferdigstillelse av takstdata for 918 000 dekar produktiv skog og MiS-registreringer på nesten 27 000 dekar. Det er levert skogbruksplan til 228 private skogeierdommer i tillegg til Statskog. To nye områdetakster kom i gang i 2007. Feltarbeidet er gjennomført og skogbruksplaner skal leveres i 2008. Det gjelder Alstahaug og Dønna.

Aktiviteten rundt bioenergi har økt betydelig i 2007 men er enda inne i en tidlig fase. For tiltak i 2007, se rapportering på verdiskapingsprogrammene. Allskog, Statsskog og kraftprodusenter i fylket er aktører med planer for økt bruk av bioenergi. Fylkesmannen regner med at det brukes i størrelsesorden 75.000 m³ virke i regionen til oppvarming av boliger. I tillegg kommer det som går til industrien og bedrifter som leverer bio-fjernvarme på kommersiell basis. Fylkesmannen har, gjennom BU-ordningen, gitt støtte til en konferanse i regi av blant annet Helgeland skogselskap. Tema var økt bruk av trevirke til restaurering av eldre bygg (museumsektoren).

SKOGHISTORIEPROSJEKTET

Nordland har fått midler over kapittel 1144 post 77 til et skogbruksprosjekt som skal avsluttes i 2008. Det har vært arbeidet med følgende områder i 2007:

- Visningsområder, skogområder med spesielle verdier, med hovedvekt på Helgeland.
- Arbeidet med historia om skogadministrasjonen i Nordland.
- Gjøre Storjord i Saltdal tilgjengelig for tilreisende og innbyggerne, tilrettelegging på stedet, brosjyrer med mer.
- Kontakt med Helgeland Museum for eventuelt lagring/samarbeid om bilder fra skog og utmark i fylket.

21.3 BYGDE- OG NÆRINGSUTVIKLING

FYLKESMANNENS ENGASJEMENT I DET REGIONALE PARTNERSKAP

Fylkesmannen ved landbruksdirektøren og utdanningsdirektøren deltar aktivt i Partnerskap Nordland, som koordinerer utviklingsarbeidet på regionalt nivå. Partnerskapet driftes av fylkeskommunen, og består i tillegg av andre viktige utviklingsaktører som Innovasjon Norge, NHO, LO, NAV m.fl. Partnerskapet møtes jevnlig, og arbeider blant annet fram det årlige handlingsprogrammet til fylkesplanen, Utviklingsprogram Nordland. Partnerskapet bidrar til å styrke regional samhandling innen næringsutvikling, og fra Fylkesmannens ståsted er samhandlingen med fylkeskommunen og Innovasjon Norge særlig viktig.

Fylkesmannen har deltatt aktivt i Prosjekt Kommunepilot under ledelse av Innovasjon Norge. Tema har vært interkommunalt samarbeid innen næringsutvikling, og deltakende kommuner har vært Hemnes, Nesna, Lurøy, Rødøy og Træna på Nord-Helgeland. Prosjektet er avsluttet i desember 2007.

21.4 VERDISKAPINGSPROGRAMMENE

MAT

Fylkesmannens arbeid knyttet til mål og målgrupper i Verdiskapingsprogrammet for mat har skjedd i regi av prosjektet Matopplevelser i Nord. Prosjektet har vært et samarbeid mellom Fylkesmannen i Nordland og Innovasjon Norge i Nordland. I tillegg til disse to organisasjonene sitter en representant fra Nordland Bondelag og en representant fra Norsk Bygdeturisme og Gardsmat Nordland i prosjektets styringsgruppe. Prosjektet har hatt som mål å bidra til utvikling av flere levedyktige småskala matbedrifter i Nordland. Prosjektet har hatt fokus på motivasjon, veiledning/oppfølging, kompetanse, etablering av nettverk og etablering av markedskanaler og bidrar med ulike aktiviteter og tiltak knyttet til disse områdene. I tillegg til de konkrete samarbeidspartene i prosjektet samarbeider Fylkesmannen med ulike andre aktører i forbindelse med overordnet tilrettelegging og tiltak/aktiviteter, her kan nevnes enkeltkommuner, forsøksringer, ulike lokale og regionale prosjekt, Nordland fylkeskommune, Nordland reiseliv, NHO Reiseliv, Arktisk meny, Nordnorsk kompetansesenter for småskala matproduksjon, Bioforsk Nord Tjøtta, OPUS Lofoten. Det foregår også et samarbeid mellom Fylkesmannen i Nordland og KSLMatmerk om et mulig prosjekt knyttet til markedsadgang til dagligvarehandelen for småskala matprodusenter. I løpet av 2007 har Fylkesmannen i Nordland, Nordland Fylkeskommune og Innovasjon Norge i Nordland utarbeidet en felles strategi for det videre matarbeidet i fylket: *Nordland – en kulinarisk opplevelse, Strategisk plan for småskalamatproduksjon i Nordland 2008 – 2010*. Planen har en klar forankring i Verdiskapingsprogrammet for mat.

BIOENERGI

Fylkesmannen har i nært samarbeid med Innovasjon Norge i Nordland og Enova gjennomført en seminarserie med bioenergi som tema. Seminarene ble gjennomført i tre regioner i fylket. Målgruppene var bønder og skogeiere, skogeierlag og faglagene i jordbruket, kommuner, energiselskap og eiere av bygninger med vannbåren varme. Oppslutningen var god, og

målgruppene var godt representert på seminarene. Dette viser at vi har greid å mobilisere interesse for temaet, og at interessen for bioenergi er stor i fylket. Det pågår også mobiliseringsprosjekter flere steder i fylket med tanke på å få etablert anlegg for produksjon av varme basert på biobrensel. Fylkesmannen har støttet to av disse prosjektene gjennom tilretteleggingsmidlene under BU-ordninga.

RESULTATOMRÅDE 22, MILJØTILTAK I LANDBRUKET

22.2 TILTAK FOR Å REDUSERE FORURENSNINGER

Vassdragene i Nordland er med få unntak lite forurenset av landbruket og som følge av vilkårene i produksjonstilskuddsordningen utarbeides miljøplaner for foretakene for å oppnå miljøtilskuddene i RMP. De viktigste tiltakene for å begrense forurensinger er håndtering av naturgjødsel, gjødsellagring og spredning inkludert forbud mot å spre gjødsel sent på høsten (frossen mark) samt vegetasjonsbelte mot vassdrag. Landbruksavdelinga deltar i Fylkesmannens arbeid med rammedirektivet for vannressursforvaltning.

22.3 MILJØPROGRAM OG MILJØPLAN

Nordland er et stort og sammensatt fylke. Selv om det er mange likhetstrekk er utfordringene og bruksstrukturen likevel forskjellige rundt om i fylket. Når det gjelder kartlegginger og registreringer for Nordland av miljøkvaliteter er dette mangelfullt og for enkelte av våre kommuner er det ennå lite som er registrert og kartfestet. Vi viser til rapport om dette sendt LMD 30.03.2007. Miljøprogram for landbruket i Nordland ble utarbeidet i 2004 og gjelder fra 2005 - 2012.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra næringsorganisasjonene og kommunene fant Fylkesmannen det nødvendig å justere de regionale miljøtilskuddene i jordbruket i Nordland før søknadsomgangen 20. august 2006. For søknadsomgangen 20. august 2007 ble det bare gjort små justeringer i vilkårene for tilskudd. Forskriften ble ikke endret.

På bakgrunn av økningen i søknadsomfang fra 2005 til 2006 ble de foreløpige satsene for 2007 nedjustert i forkant av søknadsomgangen. På grunn av større søknadsomfang enn forutsatt måtte Fylkesmannen redusere de endelige satsene med ytterligere ca 5 % for alle ordninger.

Fylkesmannen mener det er bekymringsfullt at potten ikke øker. Det er skapt en forventning ute blant landbruksforetakene. Vi ser at det er en holdningsendring på gang. Vi får tilbakemelding fra forsøksringer og kommuner om at de merker en økt vilje og interesse for en mer miljøvennlig drift og en bedre tilpassing for å ivareta miljøverdiene. Mange foretak er i gang med å få utarbeidet miljøplan trinn 2 for eget foretak. Det vil være en avveining mellom hvilken innsats en kan forvente at landbruksforetakene setter inn på dette området i forhold til nivået på tilskuddene. At det etableres nye nasjonale tilskudd mens miljøtilskuddene er i oppstartfasen og opptrappingsfasen mener vi er uheldige signaler å gi. Potten til de regionale tilskuddene burde i stedet økes slik at det regionale handlingsrommet blir større og miljøeffekten mer målbar og direkte.

Miljøtilskudd utbetalt i 2007 etter søknadsomgangen per 20. august 2006:

Hovedområde	Kroner utbetalt
Gjengroing	9 278 356
Avrenning til vassdrag	175 645
Kulturminneverdier	404 000
Tilgjengelighet og friluftsverdier	3 099 981
Verdifulle kulturlandskaper	1 694 950
Annet	2 600 830
Totalt	17 253 762

22.4 ØKOLOGISK LANDBRUK

Handlingsplan for økologisk landbruk gjelder ut 2008. Vi vil i løpet av 2008 ta fatt i arbeidet med revidering av handlingsplanen. Den nasjonale handlingsplanen vil ligge til grunn for vårt arbeid. Fylkesmannen disponerte, inkludert inndratte midler, kr 494 584,- i 2007. I tråd med handlingsplanen ble midlene brukt på følgende formål:

Søker	Formål	Innvilget
Fylkesmannen i Nordland	Drift av AU	40 000
Fylkesmannen i Nordland	Seminar for samarbeidsforum	50 000
FIN - Forøksringene i Nordland	Fire ØKOSau møter	20 000
Økoringen Nordre Nordland	Fagtur Bornholm Danmark 25 personer	62 500
	Fremme økologisk mat og landbruk under NNM for kokker 2007	
	2 miniseminar om effektive mikroorganismer	
	Økologisk mat på timeplanen til barn og unge	
Bioforsk Nord Tjøtta	Bedre rådgivning innen økologisk landbruk for primærprodusenter på Helgeland	50 000
	Flaskehalsen i økologisk landbruk i Nord-Norge	
	Suksessfaktorer for økologisk produksjon i nord - forprosjekt	
	Økologisk reinkjøtt - forprosjekt	

OIKOS Nord	Formidling og samarbeid	40 000
	Økologisk markeds- og forbrukerservice i nord	
	Økologisk landbruk som moderne byutvikling	
	Festivaler og storhusholdninger	
Bioforsk Nord Holt	Produksjon økologiske grønnsaker	50 000
Trøndelag Forsøksring	Prosjekt ØkoLØFT	50 000
Midt Helgeland Forsøksring	Det trengs mer økologisk produksjon på Helgeland - er du med	40 000
Økoringen Helgeland	Dyrking av bær i tunnel	25 000
Prosjekt Økogeit	Tilleggsfinansiering	20 276
Ren Mat	Annonsestøtte	6 250
ØkoMat så klart		40 558

RESULTATOMRÅDE 23, EIENDOMS- OG BOSETTINGSPOLITIKK

23.2 KLAGESAKSBEHANDLINGEN

Eiendoms- og bosettingspolitikken er i stor grad overført til kommunene. Med 44 kommuner har Fylkesmannen begrenset mulighet til å følge med i utviklingen i fylket og er avhengig av kommunenes rapportering inn til Kostra. Fylkesmannen fungerer først og fremst som rådgivings- og veiledningsorgan for kommunene, men må hele tiden avveie denne rollen i forhold til også å kunne behandle klager på vedtak i kommunene.

Fylkeslandbruksstyret/Fylkesmannen behandlet i 2007:

- 9 hørings-/innsigelsessaker etter plan- og bygningsloven
- 1 klagesak salg av statens eiendommer
- 1 høyeste pris tvangsauksjon
- 2 saker hvor Sivilombudsmannen har bedt om merknader
- 3 saker som gjelder rettslig klageinteresse
- 2 klagesaker om omdisponering av dyrka og dyrkbart areal
- 9 klagesaker etter jordlovens § 12 (og 8 avgjort som førsteinstans)
- 3 klagesaker om konsesjon (og 7 avgjort som første instans)
- 1 klagesaker om 0-grensekonsesjon
- 2 klagesaker om bo- og driveplikt. I begge sakene ble konkludert at det ikke var boplikt jfr SLFs brev av 21.9.07 m/vedlegg

- 1 odelsfrigjøring førsteinstans + klage på samme
- 1 klagesak nydyrking
- 1 omgjøring – forvaltningsloven § 35

I de fleste saker blir kommunenes vedtak opprettholdt. Saksomkostninger som følge av endret praksis sentralt er påløpt med ca kr 50 000,-.

RESULTATOMRÅDE 24, INNTEKTS- OG VELFERDSPOLITISKE TILTAK

KONTROLLVIRKSOMHETEN

Produksjonstillegg: Oppfølging av de saker som SLF trakk ut til stikkprøvekontroll fra kommunene medførte i noen tilfeller justering av utbetalingene, både opp og ned.

Regionale miljøtilskudd: De foretak som ble trukket ut for kontroll av produksjonstilskudd og som hadde søkt om miljøtilskudd fikk også kontroll av miljøtilskudd. I tillegg skulle kommunen ta ut miljøtilskuddsøknader for kontroll slik at det til sammen ble kontrollert minst 5 % av søknadene i den enkelte kommune. Kommunen sto fritt til å trekke ut ytterligere søknader ved behov, det samme gjorde Fylkesmannen.

SMIL/NMSK: Fylkesmannen legger søknadene inn i fagsystemet. Ved mistanke om at enkeltsøknader ikke er i tråd med regelverket blir dette fulgt opp overfor kommunen.

SAKSBEHANDLING

Produksjonstilskudd:

- 452 mill kroner utbetalt, av dette 18 mill kroner til manuell utbetaling
- 244 manuelle utbetalinger produksjonstillegg
- 73 dispensasjonssaker
- 15 klagesaker på produksjonstilskudd og 3 på avløsertilskudd
- Veiledning av kommunene i deres saksbehandling
- Oppdatere landbruksregisteret

Avlingsskade:

Første gangs saksbehandling av 42 søknader fra 2006 samt 3 søknader fra 2005. Derav 6 saker med forskuddsutbetaling. Totalt innvilget kr. 1.411.633,-. Saksbehandling klagesaker til SLF; behandlet 7 klager i 2007. 3 av klagenes mottatt i 2007 – 5 av klagenes overliggende fra 2006.

Veiledning kommunene i søknadsprosessen. Innspill til SLF om forbedring av søknadsskjemaet i fagsystemet. Avlingsåret 2006 ga ikke spesielt mange avlingsskader i Nordland, men et gjennomgående trekk var at søknadene var dårlig/mangelfullt utfylte med de konsekvenser det fikk for saksbehandlingstida hos Fylkesmannen.

Vinterskade på eng:

Svært lite overvintringsskade etter vinteren 2006/2007. Antall saker behandlet er 2 med totalt kr. 16.402,- i utbetaling. Ingen klager mottatt.

Tilskudd til veterinære reiser:

Månedlig utbetaling, 76 veterinærer søker ordningen. Totalt utbetaling i året er kr 9,1 mill. En effektiv kontroll med denne ordningen vil by på relativt store utfordringer og krever ressurser vi ikke har tilgang til. Det er ikke gjennomført kontroller i året ut over det som følger av dokumentasjon for kravet (regningen).

Erstatninger etter offentlige pålegg:

- Planteskadegjørere: 1 sak (jordbær)
- Husdyr: To saker Nor 98
- Radioaktivitet: 52 saker (27 besetninger)
- Det ble til sammen utbetalt kr 403 309,- i Nordland. Det har ikke vært klagesaker i 2007.

Avløsertilskudd sykdomsavløsning:

- 2 klagesaker og 14 dispensasjonssøknader

Regionale miljøtilskudd:

En klagesak

RESULTATOMRÅDE 25, KOMMUNENE SOM LANDBRUKSPOLITISK AKTØR

Kontakten med og veiledningen av kommunene foregår på alle plan fra daglige telefonsamtaler via møter til konferanser og større samlinger. Fylkesmannen har brukt ressurser på flere hovedområder i 2007. I april 2007 ble det arrangert en konferanse over 2 dager for alle kommunale landbruksfunksjonærer i regionen. To samlinger for opplæring i landbruksregisteret hvor kommunene har en vesentlig del av vedlikeholdsarbeidet. To samlinger for opplæring i søknadsprosessen for avlingssvikt og litt orientering om det nye fagsystemet for erstatningsordningene i landbruket (ELF) som nå er delvis tatt i bruk. Flere samlinger for kommunene om gårdskartprosessen hvor de også der er tildelt sentrale roller for vedlikehold. På disse samlingene brukes det også eksternt kompetanse ved behov, eks fra Skog og landskap eller SLF.

Fylkesmannen bruker mye kapasitet til å gi kommunene rådgiving om landbrukslovene der kommunene har vedtaksmyndighet. Rådgivingen må avveies opp mot vår klagesaksbehandling. Oppfølging og møter med kommuner som søker på tilretteleggingsmidler innenfor BU-ordningen. Nordland er et dyrt fylke å reise i og det er dyrt å gjennomføre samlinger. Midlene over kapittel 1144 post 77 brukes for å redusere kommunenes og Fylkesmannens utgifter ved reise og delta på samlinger.

25. 2 LANDBRUKSPOLITISK DIALOG MED KOMMUNENE

Den landbrukspolitiske dialogen mellom landbruksavdelinga og kommunene skjer på flere nivå:

- kontaktmøter med toppledelsen (ordfører og rådmann) i enkeltkommuner
- konferanser med bred invitasjon/deltakelse fra kommunene
- temamøter, samlinger og kurs

Nordland har et stort antall kommuner og store reiseavstander. Det er derfor ikke mulig å gjennomføre kontaktmøter med kommuneledelsen i alle kommunene over en kort periode. I 2006 ble det gjennomført slike møter med seks av kommunene i Nordland, men i 2007 har det ikke vært mulig å prioritere tid til denne delen av kommunedialogen. Denne type dialogmøter foregår på kommunenes hjemmearena, og er svært gode og nyttige for begge parter. Møteformen er imidlertid svært krevende både økonomisk og tidsmessig.

Det er som tidligere nevnt gjennomført en stor konferanse med alle kommunene samlet i februar 2007. Denne konferanseformen benyttes ”år om annet”, og innholdet tar gjerne for seg både landbrukspolitiske og faglige tema. Erfaringsvis er det i første rekke landbruksforvaltningen i kommunene som deltar her. Hvert fjerde år etter valget gjennomføres møter med kommunepolitikere som primær målgruppe. Disse møtene vil foregå i februar/mars 2008.

Fylkesmannen er opptatt av at den landbrukspolitiske dialogen innrettes også mot landbruksforvalterne i kommunene, dvs. de som handterer landbruksspørsmål til daglig. Det gjennomføres temamøter og kurs etter behov og etterspørsel. Generelt er arealforvaltning og næringsutvikling viktige tema i dialogen med kommunene, men det foregår også virksomhet som har preg av kurs og opplæringstiltak, se 25.1.

Når det gjelder samarbeidet med KS regionalt er erfaringene noe delte. Det har som tidligere nevnt ikke lyktes å få til en stabil representasjon fra KS i Partnerskap landbruk. Det har imidlertid vært god og stabil representasjon i Landbruksforum Nordland, som er Fylkesmannens organ for ivaretagelse av samhandling på fagområdene kulturlandskap og miljø i landbruket. Ut over dette er KS representert i styringsgruppa for et utviklingsprosjekt, og det er dessuten en del samarbeid knyttet til KS-prosjektet ”Livskraftige kommuner”.

RESULTATOMRÅDE 26, JORD- OG LANDSKAPSRESSURSER

26.1 JORDVERN OG KULTURLANDSKAP

Nordland er et variert og mangfoldig fylke. I noen bygder i fylket er det mangel på tilgjengelig jordbruksarealer. I andre bygder er det meste av arealene ute av drift. Både arrondering på arealene, beliggenhet og eierforhold spiller inn på hvilke arealer som fortsatt er i drift. I store deler av fylket er gjengroing et problem, og det er hovedutfordringen i miljøprogram for landbruket i Nordland. Gjengroingen er mest merkbar i utmark, på gamle utslåtter og på den vanskeligst tilgjengelige innmarka. Sommerfjøs var tidligere et viktig element i kulturlandskapet

i Nordland. Endringer i driftsformer har gjort at sommerfjøsene er tatt ut av bruk og de fleste er forsvunnet fra landskapet.

Bygning og tunstrukturen er også i stor endring. Tidligere var det mange små gårder i de fleste bygdene. Mange av fjøsene var små og er i dag ikke lenger i bruk til husdyrproduksjon. Mange fjøs er revet, eller i så dårlig vedlikeholdt at de snart vil forsvinne. De nye driftsbygningene som settes opp er mye større enn de driftsbygningene de erstatter. Beitedyrene blir mer konsentrert rundt de nye driftssentrene. Dette påvirker kulturlandskapet i fylket vårt.

26.2 SAMFUNNSPLANLEGGING

Landbruksavdelingens arbeid med samfunnsplanlegging er beskrevet i kapittel 2.4.

GEOVEKST/NORGE DIGITALT

Kartarbeid er meget utfordrende i Nordland. Når basis kartdata mangler kan ikke nye IT-løsninger tas i bruk slik det er forutsatt i nasjonale satsinger som eKommune 2009 og eNorge 2009. Det arbeides derfor fortløpende for at kartdata skal komme på plass.

For å styrke og målrette kontrollarbeidet i Nordland er det ønskelig å ta i bruk de nye mulighetene som oppstår ved å bruke geografisk informasjon sammen med statistikk. Dette arbeidet må følges opp av SLF, spesielt at SLFs databaser og statistikk blir gjort tilgjengelig i en form som kan overføres direkte inn i digitale kart.

Landbruksavdelinga bruker kartdata på en rekke områder. De viktigste områdene er gårdskartprosessen, næringsutvikling, småskala mat, grønt reiseliv, planleggingsgrunnlag, fokus på å bruke plandata og temakart i kommuneplanleggingen, analyse og statistikk.

Presentasjon av statistikk ved hjelp av GIS og kartdata er viktig for å kunne se ulike utviklingstrekk i sammenheng, og på bakgrunn av dette utarbeide gode strategier i forhold til oppdrag gitt av fagdepartement og tildelingsbrev. Områder der det kan benyttes er blant annet klagebehandling, beitelagskart, planlegging av landbruksbygg, regionalt miljøprogram, planlegging av skogtaksering – takstarbeid. Andre avdelinger bruker geovekstdata på områdene kommunal- og beredskapsavdelinga, plansaker etter plan- og bygningsloven, samfunnssikkerhet, Ortofoto som alternativ til befaring. Miljøvern avdelinga bruker GIS i verneprosesser, kartlegging av biologisk mangfold og forurensing.

RESULTATOMRÅDE 31, TILSYN OG FORVALTNINGSOPPGAVER PÅ UTDANNINGSOMRÅDET

31.1 TILSYN

Det er utarbeidet særskilt rapportering til Utdanningsdirektoratet når det gjelder det felles nasjonale tilsynet. I 2007 økte Fylkesmannens tilsynsaktivitet betydelig. På våren var aktiviteten konsentrert om det felles nasjonale tilsynet, mens det på høsten ble gjennomført egen initierte tilsyn, der vi brukte samme tema og tilsynsmetode som for det nasjonale tilsynet.

Tema for det felles nasjonale tilsynet var Opplæringslovens §1-2 femte ledd og kapittel 5, jfr § 13-10 annet ledd. Det ble ført tilsyn i Nordland fylkeskommune, Narvik, Evenes, Rana, Hemnes, og Dønna kommuner. Til sammen ble det gitt 23 avvik og ingen merknader. Tilsynet ble gjennomført som systemrevisjon med felles nasjonal prosedyre.

Høsten 2007 ble det gjennomført tilsyn i følgende seks kommuner: Andøy, Bindal, Flakstad, Grane, Steigen og Sørfold. Tema og tilsynsmetode var det samme som ved det nasjonale tilsynet. Tilsynsobjektene ble valgt ut etter en risikovurdering. I disse tilsynene ble det gitt til sammen 25 avvik og ingen merknader.

I tillegg gjennomførte Fylkesmannen tilsyn i fire private skoler. Her var tema Privatskolelovens § 5-2 tredje ledd. Tilsynet ble gjennomført ved systemrevisjon. Følgende skoler var tilsynsobjekt: Nordlys – Kristen grunnskole, Kristen videregående skole – Nordland, Vågan Montessorriskole og Vensmoen hjelpepleierskole. I disse tilsynene ble det til sammen gitt fire avvik og fire merknader.

På oppdrag fra Utdanningsdirektoratet ble det også ført et skriftlig tilsyn der tema var Opplæringslovens § 8-2, Organisering av elevene i grupper. Etter gjennomgang av GSI materialet ble det ført tilsyn med Nesna skole, Nesna og Skrova skole, Vågan kommune. Det ble gitt avvik til begge skoler. Fylkesmannen har stipulert en ressursbruk på til sammen ett årsverk til denne virksomheten, hvorav ca 0,6 årsverk er brukt til det nasjonale tilsynet, og 0,4 til de andre tilsynene.

31.2 KLAGESAKSBEHANDLING

Klage i grunnskolen:

Type	Medhold/delvis medhold	Avslag	Sum
Kap.5 Spesialundervisning	8	29	37
Kap. 9a. Elevenes skolemiljø	0	5	5
Klage – standpunkt karakter	47	54	101
Karakterer til eksamen, engelsk skriftlig (grunnskolen og VO)	113	117	230
Skolebytte	0	3	3
Skyss	0	2	2

Klage i forbindelse med introduksjonsloven

Det har vært gitt avslag i fire saker på området.

Klage i videregående opplæring:

Type	Medhold/delvis medhold	Avslag	Sum
Særskilt inntak	0	2	2
Utvidet rett	0	2	2
Spesialundervisning	0	1	1

Vi har ikke mottatt og behandlet klager i forhold til private skoler i 2007.

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder
Det har vært gitt avslag i fem saker på området.

31.5 EKSAMEN OG NASJONALE PRØVER

NASJONALE PRØVER

FM hadde to deltakere på PAS-kurs hos Utdanningsdirektoratet. Etterpå arrangerte vi PAS-kurs på tre steder i fylket med i alt 90 deltakere fra skoleeierne. Utdanningsdirektoratet bevilget 126 000 kroner til PAS-opplæring i fylket; totalt fordelte vi 131 000 kroner. Vi bidro med informasjon om nasjonale prøver samt ga veiledning til skoler og kommuner både før, under og etter gjennomføringen av prøvene.

Avgangsprøvene i grunnskolen

Oppgave	Antall besvarelser	Antall sensorer	Kostnader	Tidsbruk NP+eks
Fellessensur engelsk skriftlig, grunnskole Nordland, Troms og Finnmark	2 442	32		
Fellessensur engelsk skriftlig, grunnsk VO, hele landet	450	10		
Klagesensur engelsk skriftlig, hele landet				
- Grunnskole	226	19+3		
- Grunnskole VO	4	3		
Totalt	3 122	67	1 071 300	34 ukeverk

Informasjon som fremkommer ved avviklingen av prøver og eksamener brukes ikke i vårt tilsynsarbeid.

31.6 FORSØK

Fylkesmannen har behandlet og innvilget en søknad om forsøk i henhold til opplæringsloven § 1-4. Vi har ikke mottatt noen søknader om forsøk fra fylkeskommunen i 2007 for viderefremidling til Utdanningsdirektoratet.

31.11 STATENS GRUNN- OG VIDEREGÅENDE SKOLER, SAMT DRIFTSTILSKUDD TIL SAMISKE SKOLER – UNDERKAPITTEL 222.01

Fylkesmannen har fram til utgangen av 2007 vært virksomhetsleder for Sameskolen i Midt-Norge. Denne funksjonen er fra 1. januar 2008 overført til Utdanningsdirektoratet. Fra samme tidspunkt er regnskapet for skolen overført til Møller kompetansesenter.

Sameskolen hadde skoleåret 2006 - 2007 11 faste elever, hvorav syv elever bodde på internatet. Av disse fikk 5 elever opplæring i samisk som 1. språk og seks elever i samisk som 2. språk. I tillegg fikk 32 elever, fra tretten kommuner, fjernundervisning og/eller integrering/hospiteringopplegg fra sameskolen. For skoleåret 2007 - 2008 er antall faste elever redusert til ti, hvorav tre elever har samisk som 1. språk og syv samisk som 2. språk. Fortsatt er det syv elever som bor på internatet. Antallet fjernundervisningselever/integreringselever i skoleåret 2007 - 2008 er 35 fra 14 kommuner.

Fjoråret var et år preget av en viss uro ved skolen. Uroen var i hovedsak knyttet til vansker med å få på plass en stabil ledelse ved skolen. Våren 2007 ble problemet søkt løst ved interne løsninger, som fungerte, men som neppe kan sies å ha vært tilfredsstillende. Nytilsatt rektor ble oppsagt etter relativt kort tid etter skolestart. Disse forholdene førte til en viss misnøye med forholdene ved skolen og enkelte foreldre tok elever ut av skolen. I forståelse med Utdanningsdirektoratet avventet Fylkesmannen tilsyn med skolens undervisningstilbud til direktoratet har hatt møte med skolens nye styre.

RESULTATOMRÅDE 32, OPPGAVER TILKNYTTET KUNNSKAPSLØFTET OG ANNET UTVIKLINGSARBEID

32.2 KOMPETANSEUTVIKLING

Fylkesmannen har fulgt opp sentrale satsingsområder, dels ved å fordele midler etter politiske vedtatte planer fra skoleeiere og etter søknad til videreutdanning i andre fremmedspråk og naturfag, og dels ved å delta i planlegging av aktiviteten i regionene sammen med det regionale nettverket RKK. På møtene, fire inneværende år, har en i felleskap diskutert strategier og satsingsområder for kompetanseutvikling.

Som en konsekvens av FaFos vurdering av gjennomføringen av kompetansestrategien, har det vært understreket at de lokale/regionale planene ikke bare skal beskrive tiltak innenfor de sentrale satsingsområdene, men også synliggjøre hvordan lokal delaktighet og forankring er ivarettatt. I de tilfellene på dette området som ikke har vært klare nok, har skoleeier blitt tilskrevet og bedt om en nærmere redegjørelse. Utbetaling av midler til kompetanseutvikling har blitt holdt tilbake til redegjørelsen foreligger. Grad av involvering og lokal forankring varierer, men

inntrykket er at skoleeiere tar dette vilkåret på alvor og har gjort betydelige forbedringer i forhold til tidligere planer.

Fylkesmannen har fordelt midler til videreutdanning i 2. fremmedspråk og naturfag. Vi har stimulert til regionalt samarbeid i utvikling av videreutdanningstilbud, men ikke avvist kommunale opplegg. Etter vår oppfatning har det regionale samarbeidet ført til at langt flere lærere har deltatt enn om enkeltkommuner skulle bruke midlene på enkeltlærere. Dersom en legger søknadene til grunn, så har om lag 110 lærere deltatt på kompetansegivende videreutdanning i naturfag. Tilsvarende har nærmere 130 lærere deltatt på videreutdanning i 2. fremmedspråk. De fleste har deltatt i videreutdanning i spansk, men det har også vært tilbud i tysk og fransk.

Totalt har seks medarbeidere hatt oppgaver knyttet til Kunnskapsløftet og andre nasjonale strategier. Dersom en ser arbeidet med Kunnskapsløftet og nasjonale strategier under ett, vil en anslå tidsforbruket til 15 ukeverk. Kompetanseutvikling alene har et tidsforbruk på om lag syv ukeverk.

32.3 SKOLEPORTEN

Fylkesmannen har etablert en brukerstøttefunksjon i forbindelse med Skoleporten. Så langt har arbeidet i all hovedsak dreid seg om oppretting av brukere. Ressursbruken knyttet til arbeid med skoleporten estimeres for 2007 til å være ett ukeverk. Skoleporten har så langt i liten grad blitt brukt i tilsynsarbeidet. Men det er planlagt et internt seminar i første halvdel av 2008 hvor en skal se på den nye versjonen av Skoleporten i lys av arbeidet med tilsyn.

32.4 NASJONALE STRATEGIPLANER, PROGRAM OG UTVIKLINGSOPPGAVER

Fylkesmannen samhandler med det regionale nettverket for å sikre at skoleeiere ivaretar sine forpliktelser i forhold til nasjonale strategiplaner. Fra vår side har det vært understreket nødvendigheten med å se strategiplanene i sammenheng med satsingen på kompetanseutvikling i Kunnskapsløftet. Disse problemstillingene er også tema i det fylkesregionale forumet for kompetanseutvikling.

Vi har fått noen tilbakemeldinger om det etter hvert har blitt mange nasjonale strategiplaner som skolene og skoleeiere skal forholde seg til. I tillegg til strategiplaner på utdanningsområdet er andre satsingsområder som initieres av andre departement, og som det forventes at skolene skal delta på. Disse initiativene er sjelden samordnet med sektorens planer og det gjør utviklingsområdet lite oversiktlig for skolene. Ofte følger det penger med disse satsingene og det kan bidra til fokusendring av skolens innsats som ikke er bare til skolens beste. Det er et ønske om at antallet strategiplaner reduseres og planene koples sterkere til kompetansestrategien.

Nordland fikk for 2007 kr 75 000,- til oppfølging av strategiplanen *Likeverdig opplæring i praksis!* Kommunene hadde i 2007 stor aktivitet med kompetanseutvikling når det gjelder Kunnskapsløftet og ulike tiltak knyttet til ulike statlige og kommunale strategi- og tiltaksplaner. Etter drøftinger med og i samarbeid med kommunene og fylkeskommunen har Fylkesmannen

derfor ikke iverksatt spesielle tiltak som gjelder oppfølging av planen i 2007, men utsatt dette arbeidet til 2008 for å gi mer fokus og tid til oppfølging av planen.

I samarbeid med skoleeierne, NAFO, VOX og IMDi planlegges det våren 2008 en konferanse hvor temaet er en mer fleksibel og målrettet opplæring for elever i videregående opplæring med mangelfull opplæring og kort botid i landet og høsten 2008 en stor konferanse hvor temaet er en målrettet og fleksibel opplæring av voksne innvandrere.

Fylkesmannen følger opp arbeidet med lærende nettverk ved å delta på de samlingene som avholdes nasjonalt samt gjennom kontakten med de høgskolene som har nettverksledelsen (Høgskolen i Bodø og Høgskolen i Nesna). I tillegg fordeler vi økonomien til de deltagende skolene/kommunene samt til høgskolene. Ved behov bistår vi nettverkslederne i deres oppfølging av kommuner/skoler.

Fylkesmannen er representert i fylkeskommunens styringsgruppe for entreprenørskap i Nordland og i operativ gruppe. Arbeidsområdene spenner fra entreprenørskap i barnehagen til voksenbedrift. Nordland har svært gode resultater innenfor entreprenørskap og dette er årsaken til at Kunnskapsdepartementet la den nasjonale entreprenørskapskonferansen (Inovus) til Nordland i 2007. Nordland var også det fylket med flest ungdomsbedrifter i Norge i 2007.

Alle skoleelever i grunnskolen skal få profesjonelle kunst- og kulturopplevelser, samt møte profesjonelle kunstnere gjennom deltakelse i Den kulturelle skolesekken. Dette skal være en del av skolens ordinære drift. Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen er en sentral aktør i gjennomføringen av strategiplanen Skapende læring. Senteret er tilknyttet Høgskolen i Bodø og er et nasjonalt ressurscenter som skal blant annet bidra til å styrke kunst og kultur i opplæringen. Mange av kommunene i Nordland har markert seg med et stort engasjement og spennende prosjekter i den lokale del av Den kulturelle skolesekken.

32.5 TILTAK INNEN TILPASSET OPPLÆRING OG SPESIALUNDERVISNING

Fylkesmannen er representert i arbeidsutvalget for PP-tjenesten. Det avvikles arbeidsutvalgsmøter to ganger i halvåret. Det avvikles ei felles samling hvert halvår for alle lederne i tjenesten. På bakgrunn av temaet for tilsynsbesøkene har det vært mye fokus på opplæringslovens krav til innholdet i sakkyndig vurdering og PP-tjenestens ansvar for å beskrive omfanget av spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp. Flere PP-kontor har dannet egne nettverk for blant annet å utvikle kunnskap og kompetanse på områder som:

- tilpasset opplæring og varierte arbeidsmetoder
- tidlig innsats, systematisk samarbeid med helsestasjon, barnevernet, barnehagene og andre i kommunene som har oppgaver knyttet til førskolebarn
- tverrfaglig samarbeid
- utredningsarbeid, sakkyndig vurdering

Fylkesmannen har bidratt med faglig oppfølging innenfor de områdene som her er nevnt. Flere kommuner har utarbeidet spesialpedagogiske tiltaksrutiner for på den måten å bidra til å sikre

tilpasset opplæring for alle og at de som trenger spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning får den hjelpen de skal ha.

32.6 UTVIKLINGSARBEID – URFOLK OG NASJONALE MINORITETER

Fylkesmannen i Nordland avholdte konferanse om sørsamisk opplæring i Trondheim 29. og 30. mars 2007. Konferansen var vellykket og hadde som siktemål å sikre bedre koordinering av sørsamisk opplæring. Fylkesmannen fikk gode tilbakemeldinger om at det var behov for en slik konferanse.

Det har vært utført veiledning overfor kommunene om organisering av samisk opplæring. Dette har vært nødvendig fordi noen kommuner har fått elever som ønsker opplæring i samisk for første gang og det er flere alternativer til hvordan opplæringen kan foregå.

Fylkesmannen har bevilget midler til kompetanseheving i samisk språk for lærere i grunnskolen (studiehjemler). Det er også bevilget midler til de sørsamiske ressurskolene for ambulerende lærere i samisk ved heimeskolene. Videre tildeler vi timer til opplæring i samisk til skoler i og utenfor samisk forvaltningsområde. I motsetning til i Troms og Finnmark har det vært en stor økning i timer til opplæring i samisk i 2007. Fylkesmannen i Nordland har samarbeidet med fylkesmennene i Troms og Finnmark samt Samisk høgskole og Sametinget om en nasjonal, samisk skolekonferanse som ble avholdt i Stjørdal i november 2007.

Fylkesmannen i Nordland har vektlagt det grenseoverskridende perspektivet innenfor samisk opplæring. Dette fordi riksgrensen i mange sammenhenger oppfattes som kunstig i samiske saker, på grunn av felles kultur og språk. Fylkesmannen deltar i Nordisk samisk samarbeidsmøte og har et nært samarbeid med sameskolestyrelsen i Sverige der vi i fellesskap har utarbeidet et forprosjekt for sørsamiske språkleire. Fylkesmannen i Nordland har tilbudt kompetanseheving til lærere i Nordland om samisk innhold i Kunnskapsløftet på seminarer i Bodø, Narvik og Mosjøen i mai 2007.

RESULTATOMRÅDE 38, TILSYN - OG FORVALTNINGSOPPGAVER PÅ BARNEHAGEOMRÅDET

38.2 KLAGESAKSBEHANDLING

Fylkesmannen har behandlet en klage på kommunalt tilskudd til privat barnehage. Med hjemmel i Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd § 6, fattet fylkesmannen vedtak om at klagen ikke tas til følge. Total ressursbruk: 2 ukeverk.

38.3 INFORMASJON OG VEILEDNING

Det meste av informasjon og veiledning for å bidra til at kommunene praktiserer forskrift likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd, har foregått per telefon og e-post. Fylkesmannen arrangerte dagskurs for kommunene i 2006, så i 2007 har vi bare gjennomført et en dag langt møte med informasjon og opplæring for to kommuner som har bedt

om det. Det er vanskelig å anslå ressursbruk på dette området, men kommunene har mangelfull kompetanse og fylkesmannen bruker mye tid på informasjon og veiledning.

38.4 TILSYN

På barnehageområdet har Fylkesmannen gjennomført tilsyn i fire kommuner. Kommunen som godkjenningsmyndighet jf. Barnehagelovens §§ 10 og 11, jf barnehageloven §§ 1 og 2, og kommunens tilsyn med barnehagene jf. Barnehageloven § 16, var tema for tilsynet i alle kommuner. Tilsynene ble gjennomført etter systemrevisjonsmetoden i kommunene Vågan, Fauske, Alstahaug og Brønnøy. Det ble gitt til sammen fem avvik, hvorav fire av dem var i forhold til barnehagelovens § 16, der det ble avdekket at kommunene ikke gjennomførte tilsyn med barnehagene. Til sammen ble det brukt 0,25 årsverk på disse tilsynene.

Øvrige kommentarer til den samlede tilsynsvirksomheten

I tillegg til oppgitte ukeverk, er det brukt tre ukeverk til forberedelse av tilsyn på barnehageområdet i samarbeid med saksbehandlere i Troms og Finnmark, utvikling av maler og intervjuguider.

RESULTATOMRÅDE 39, OPPGAVER TILKNYTTET BARNEHAGELØFTET OG ANNET UTVIKLINGSARBEID

39.2 KVALITETSUTVIKLING

Fylkesmannen har fordelt kr. 1 515 000,- til kompetansetiltak i barnehager. Midlene ble utlyst med føringene fra kompetansestrategien. Fem enkeltkommuner søkte med vedlagte planer for kompetansetiltak. De øvrige 39 kommunene har samarbeidet om regionale planer og sendte åtte søknader. Planene og søknadene omfatter både kommunale og private barnehager i samtlige 44 kommuner. I tillegg har fylkesmannen fordelt kr. 470 000 til seks prosjekt om barns medvirkning. Noen av prosjektene er i enkeltbarnehager mens andre gjennomføres som samarbeidsprosjekt.

Fylkesmannen har i samarbeid med RKK (regionale kompetansekontor) arrangert tre barnehagesamlinger i fylket hvor første dag var for kommunenivået og andre dag fagdag for pedagogisk personale. Regionene valgte selv hovedtema for fagdagene: pedagogisk dokumentasjon på én samling og filosofi på de andre to.

Fylkesmannen har samarbeidet med høyskolene i Bodø og Nesna, KS Nordland og Utdanningsforbundet i Nordland om planlegging og gjennomføring av den nasjonale barnehagekonferansen i 2007. Fylkesmannen i Nordland samarbeider med Sametinget i et regionalt nettverk mellom de fem nordligste fylkene og Sametinget.

39.3 NASJONALE STRATEGIPLANER OG SÆRSKILTE SATSINGSOMRÅDER

MOBBING I BARNEHAGEN

Dette har det ikke vært jobbet spesielt med.

MINORITETSSPRÅKLIGE BARN I BARNEHAGE

Fylkesmannen i Nordland er med i prosjektet ”Kompetanseheving i barnehager - et samarbeid mellom fylkesmennene, høgskolene og NAFO”. Første del av prosjektet hadde varighet fra oktober 2006 til mai 2007 og omfattet 4 kommuner, Bodø, Saltdal, Hadsel og Sortland med til sammen 16 barnehager involvert. I forlengelsen av dette prosjektet fikk Nordland tilbud om å være med ett år til. Prosjektet, som har varighet fra november 2007 til juni 2008 ble da utvidet til å gjelde seks kommuner, Rana, Saltdal, Bodø, Hadsel, Sortland og Narvik med til sammen 11 barnehager. Høgskolen har ansvaret for veiledning, og har fått midler via NAFO til dette. Fylkesmannen har vært teknisk arrangør, og har gitt litt midler til reiser og lunsj på åpnings-/slutt- og nettverkssamlinger for de deltakende barnehagene. Samlet ressursbruk i 2007: Personalressurs er 14 dagsverk. Kr. 71 934,- i tildelte midler fra kapittel 0231 post 21.

HANDLINGSPLAN FOR LIKESTILLING I BARNEHAGENE 2004 – 2007

Fylkesmannen i Nordland har vært koordinator for Nordland, Troms og Finnmark i planperioden. Det skal skrives en sluttrapport for hele planperioden som skal være ferdig innen 28. februar. Midler tilført handlingsplanen er fordelt med lik sum til de tre nevnte fylkene. Samlet ressursbruk i 2007: Personalressurs som koordinator og ansvarlig i eget fylke er 21 dagsverk, samt kr 100 000,- i tilførte midler og kr 62 000,- i tilbakeførte midler fra 2006.

RESULTATOMRÅDE 42, FAMILIEMEKLING

Det ble gjennomført i alt 976 meklinger i 2007, mot 673 i 2006, noe som er en økning på 303 meklinger. Familievernkontorene har gjennomført 653 meklinger og de eksterne 323. I 2006 gjennomførte familievernkontorene 350 og de eksterne 323 meklinger.

Når det gjelder ventetid var det ved familievernkontorene i alt 99 saker hvor overskridelse av treukersfristen skyldtes forhold hos mekler. Ett av kontorene har 61 saker der ventetiden er mer enn tre uker. Hos de eksterne meklerne er det kun fire saker der fristoverskridelsen skyldes forhold hos mekler. Den årlige fagsamlingen for meklerne ble gjennomført i samarbeid med fylkesmennene i Troms og Finnmark her i Bodø i september.

RESULTATOMRÅDE 44, FAMILIEVERN

Det er fem familievernkontor i fylket. Kontorene har en meget stabil bemanning og Fylkesmannen har mottatt få klager eller beklagelser på de tjenester som ytes. Siden det ble gjennomført tilsyn ved alle kontorene i 2006, fant en ikke grunn til å gjennomføre tilsyn i 2007. Dette på grunn av kapasitetsmessige årsaker, samt en generell risiko- og sårbarhetsanalyse.

RESULTATOMRÅDE 45, BARNEVERN

Det vises til egen årsrapport til BLD om tilsyn i kommuner og på barneverninstitusjoner.

45.3 KOMPETANSETILTAK/INFORMASJONSVIRKSOMHET

Budsjettmidler for informasjon på barnevernområdet blir rapportert direkte til BLD med frist 15. april.

RESULTATOMRÅDE 52, BORGERRETTIGHETER

52.1 RETTSHJELP – FRI RETTSHJELP

Antall innkomne saker er 1455 (inkluderer både fritt rettsråd og fri sakførsel) i 2007. Hvis vi går på journalpostnivå var antall innkomne journalposter 1568 – av disse var 380 ”fremmedsaker” og 1188 ”norske saker”. Saksbehandlingstiden ligger fast på rundt to måneder.

RESULTATOMRÅDE 62, KOMMUNEØKONOMI

62.1 KONTROLL OG GODKJENNING ETTER ØKONOMIBESTEMMELSENE I KOMMUNELOVEN

BEHANDLING AV ØKONOMISAKER ETTER KOMMUNELOVEN

Gjennomgang av alle fylkets 44 kommunebudsjett. Ingen budsjett opphevet på grunn av formelle feil. Ingen budsjett ble opphevet på grunn av budsjettets økonomiske innhold.

GODKJENNING AV KOMMUNALE LÅNEOPPTAK

Behandlet ti søknader om godkjenning av kommunale låneopptak. Alle ble godkjent.

GODKJENNING AV KOMMUNALE GARANTIER

Behandlet ti søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak. Alle ble godkjent.

RESULTATOMRÅDE 63, KOMMUNALRETT OG VALGLOV

63.1 KOMMUNALRETT (LOVLIGHETSKONTROLL)

Lovlighetskontroll tatt opp etter klage - jfr kommunelovens § 59 nr. 1- i seks saker. I alle disse sakene ble de kommunale avgjørelsene opprettholdt. Fylkesmannen har ikke tatt opp saker til lovlighetskontroll etter eget initiativ (jfr kommuneloven § 59 nr. 5). Vi har for øvrig fått flere henvendelser vedrørende saker som i utgangspunktet har vært oppfattet som lovlighetsklager, men som ikke har oppfylt formkravene etter § 59 nr 1.

For vår del startet behandlingen av "Terra-saken" ved utgangen av 2007. Fylkesmannen ble i brev av 19.nov 2007 fra KRD bedt om å gjennomføre lovlighetskontroll av finansielle avtaler inngått av kommunene Narvik, Rana, Hemnes og Hattfjelldal. Disse avtalene innbefattet blant annet plasseringer i obligasjonsmarkedet. Videre ble Fylkesmannen bedt om å se på nevnte kommuners finansreglement, samt vurdere om inngåtte avtaler var i tråd med reglementet. Selv om hovedtyngden av vår saksbehandling mot "Terra-kommunene" ble utført i januar 2008 ble det også mot slutten av 2007 brukt betydelige ressurser på denne oppgaven. En mer utførlig rapportering i denne sammenheng følger i 2008.

63.2 VALGLOV

Det ble arrangert veiledningskonferanser i Mosjøen 27.mars og i Bodø 29. mars. På konferansene deltok til sammen 106 representanter fra 41 av fylkets 44 kommuner.

RESULTATOMRÅDE 64, FORVALTNINGSRETT OG OFFENTLIGHETSLOVEN I FORHOLD TIL KOMMUNESEKTOREN

Fylkesmannen skal veilede kommunene og svare på henvendelser vedrørende forvaltningslov og offentlighetslov i kommunalrettslige saker. Fylkesmannen skal også behandle klager om partsinnsyn i kommunale saker og klager over avslag om begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven. Vi har fått flere henvendelser – både skriftlig og muntlig – fra media og enkeltpersoner som ikke har fått ønsket innsyn i aktuelle saker. Fylkesmannen har fulgt opp disse sakene i forhold til kommunene og i flere tilfeller har kommunene gitt innsyn etter henvendelser herfra. Vi har behandlet to klager på avslag etter offentlighetsloven § 9 tredje ledd.

RESULTATOMRÅDE 66, BOLIG- OG BYGNINGSRETT

66.1 BYGGESAKER

KLAGESAKER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Klagesaker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak.

Det inkom totalt 166 saker fordelt på KRD's og MD's områder. To av disse gjaldt klage på avvisning og 22 saker var rene plansaker – dvs klage på reguleringsplan eller bebyggelsesplan. Antall klager i byggesaker var 142. Det ble truffet 156 vedtak. Underinstansens vedtak ble stadfestet fullt ut eller delvis i 93 saker.

Fylkesmannens behandlingstid på klagesakene

Lengste behandlingstid var 53 uker. Gjennomsnittlig behandlingstid var 19 uker.

Gjenstående saker pr 31.12.07

Det gjensto 70 saker til behandling ved årsskiftet. De siste par årene har det vært stor oppmerksomhet rundt fylkesmennenes saksbehandlingstid i klagesaker. Dette i sammenheng med fylkesmannens rolle som rettssikkerhetsinstans. I Nordland har saksbehandlingstiden i 2007

på klagesaker etter plan- og bygningsloven i gjennomsnitt vært på mellom fire og fem måneder. ”Normert” saksbehandlingstid er av departementet satt til maks tre måneder.

66.2 SAKER OM EKSPROPRIASJON

SAKER ETTER KAPITTEL VIII I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Saker hvor Fylkesmannen har truffet vedtak

Det innkom tre saker. Fylkesmannen har truffet to vedtak som førsteinstans.

Fylkesmannens behandlingstid på saker der det er truffet vedtak

Lengste behandlingstid var 17 uker. Gjennomsnittlig behandlingstid var 12 uker.

Gjenstående saker pr 31.12.07

To saker gjensto.

RESULTATOMRÅDE 73, SOSIALTJENESTE

73.1 LOV OM SOSIALE TJENESTER

BEHANDLING AV KLAGER

Fylkesmannen behandlet 212 klager i 2007. Av disse omhandlet 132 økonomisk stønad i medhold av lovens kapittel 5. Sosiale tjenester var tema i 65 av klagene etter kapittel 4, og i 15 saker etter andre bestemmelser. I kategorien ”andre”, dreier 14 av klagene seg om vederlag for opphold ved institusjon, sykehjem.

Vi har registrert nedgang i behandlede (og innregistrerte) klager over flere år, mest markert for klager vedrørende økonomisk stønad. I 2004 behandlet vi 234 slike klager, i 2007 kun 132, det gir en nedgang på 44 %. I samme periode er klager over sosiale tjenester gått ned fra 72 til 65, en reduksjon på 10 %.

BEHANDLING AV SAKER, MEDHOLD AV SOSIALTJENESTELOVEN KAP 4A

Pr. 31.desember var det 48 personer i Nordland som hadde vedtak etter sosialtjenesteloven kapittel 4A. I 2007 mottok vi 245 meldinger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner. Disse meldingene omfattet i alt 21 personer. Meldingene kan grovt sett sorteres i to kategorier i forhold til personer, hvor slike beslutninger forekommer så sjelden at det ikke ansees hensiktsmessig å formalisere dette i form av vedtak, og i prosesser, fram mot konkretisering av vedtak i medhold av § 4A-5, tredje ledd bokstavene b og c sendes meldinger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner.

TILSYN

Det ble gjennomført ni systemrevisjoner (fem av disse i samarbeid med helsetilsynet i Nordland), ett hendelsesbasert tilsyn og stedlig tilsyn med 25 vedtak/meldinger i medhold av sosialtjenesteloven kapittel 4A. Se årsrapport til Statens helsetilsyn.

73.2 NY ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNING (NAV)

Godt innarbeidet samarbeid mellom arbeids- og velferdsetaten i Nordland og KS-Nordland er videreført gjennom samarbeidsforum for NAV i Nordland. Fokusområder fra Fylkesmannen har vært likeverdighet, samordning av tiltak, erfaringsutveksling og drøfting av prinsipielle og praktiske spørsmål i forbindelse med utvikling og implementering av lokale NAV kontor i Nordland. Fylkesmannen har i løpet av året deltatt sammen med NAV- og KS- Nordland på møter i regionrådene. Vi har videre samarbeidet om konferanse for sosialledere i Nordland og felles konferanse for sosialledere i Nord-Norge.

Det er utarbeidet felles kompetansepakke for statlig og kommunal del av lokalt NAV. Vi har rekruttert seks kommunale kompetanseveiledere i tilknytning til kvalifiseringsprogrammet. I samarbeid med NAV-Nordland er det initiert veilederutdanning i regi av Høgskolen i Bodø for tilsatte i arbeids- og velferdsetaten og kommunene. Videre er det startet et utviklingsprosjekt mellom fire kommuner knyttet til individuelle planer i NAV. Ved utgangen av 2007 var det etablert ti lokale NAV-kontor i Nordland. Det er opprettet et nettverk mellom disse kommunene for gjensidig erfaringsutveksling og informasjonsoverføring til kommuner som står foran etablering av NAV-kontor.

73.3 KOMPETANSEUTVIKLING OG FORMIDLINGSTILTAK

Kompetansetiltak rettet mot sosialtjenesten har i stor grad vært rettet mot NAV-området. Men vi har også fulgt opp i forhold til handlingsplanen mot rusmiddelproblemer og tiltaksplanen mot fattigdom. Våren 2007 gjennomførte Fylkesmannen, i samarbeid med habiliteringstjenesten ved lokalsykehusene i fylket, tre regionale erfaringskonferanser om å arbeide i henhold til sosialtjenesteloven kapittel 4A. Videre ble det avviklet tre kurs med tema økonomisk stønad, loven kapittel 5.

Fylkesmannen søker å samordne de ulike kompetansetiltakene gjennom ulike eksterne fora som; arbeidsutvalg for sosialledere, kontaktforum de Regionale kontor for kompetansehevning, plangruppe for kompetanseplan innen rusfeltet m.v.. Videre har det vært vår strategi å bistå og støtte kommunene til å ta ansvar for kompetansetiltak gjennom råd, veiledning, erfaringsutveksling og økonomisk tilskudd til regionale og fylkesvise fora. I samarbeid med Husbanken er det avholdt særskilt konferanse for kommuner som utprøver/ønsker å utprøve nye tiltak innen rammen de ulike satsingsområdene.

Fylkesmannen i Nordland og Husbanken i Bodø administrerer *Samarbeidsforum Nordland*, et nettverk som omfatter 7 kommuner. Forumet har avholdt tre temamøter i 2007. Deltakende kommuner har gitt gode tilbakemeldinger på nytteverdien. Samarbeidsforumet videreføres i 2008. Sammen med Fylkesmennene i Troms og Finnmark og Husbankens regionkontor i Nord-Norge er det gjennomført to regionale samarbeidende statlige aktører i Nord-Norge, *Regionalt kontaktforum*. For kommunene som deltar i nettverkene i Nordland, Troms og Finnmark ble det våren arrangert studietur til Bergen og Meland kommuner. Rapport fra turen er lagt ut på Husbankens hjemmeside. Sju kommuner i Nordland ble tildelt tilskudd i 2007, disse får særskilt oppfølging. Samarbeidet med Husbanken fungerer meget godt.

73.4 ØKONOMISK RÅDGIVNING

Det er gjennomført ”videregående” kurs i gjeldsrådgivning, og etablert fora for gjeldsrådgivning for kommuner i nord- fylket.

RESULTATOMRÅDE 74, LEVEKÅR

74.1 OPPFØLGING AV TILTAKSPLAN MOT FATTIGDOM.

Kommuner som utprøver tiltak med tilskott i regi av denne satsningen følges særskilt. Det vises til vår tilbakemelding under resultatområde 73.

RESULTATOMRÅDE 76, KVALITET OG SAMHANDLING

76.1 SAMARBEID MELLOM FØRSTE- OG ANDRELINJETJENESTEN

Det arbeides fortsatt med å få til samarbeidsavtaler mellom helseforetakene og primærhelsetjenesten i Nordland. I Salten-området er dette på plass, i resten av fylket har noen kommuner slike samarbeidsavtaler, mens andre har fått merknader etter rapportering til Fylkesmannen om at dette må komme på plass i løpet av 2008. Fylkesmannen følger opp dette.

76.2. INDIVIDUELL PLAN

Arbeidet følges opp i like sterk grad som tidligere år. Det er satt ned en samarbeidsgruppe i regi av Fylkesmannen som arbeider for en enhetlig fortolking av individuell plan rettet mot brukere med rus og psykiske problemer. Denne gruppen vil fortsette sitt arbeid i 2008.

76.3 NASJONAL STRATEGI FOR KVALITETSFORBEDRING

Kvalitetsforbedring/kvalitetsstrategi var sentrale mål gjennom alt arbeid vi hadde i forhold til sosial- og helsetjenesten i 2007.

RESULTATOMRÅDE 77, ANDRE OPPDRAG

77.1 BEREDSKAP

Helseavdelinga har gitt råd og veiledning til kommuner og helseforetak ved henvendelser. Fylkesmannen har i 2007 ikke hatt særskilt fokus på atomulykkesberedskapen og status i fylket vedrørende dette oppfattes som uendra. Helsetilsynet i Nordland har vært på tilsyn i to kommuner der tema har vært beredskap vedrørende pandemisk influensa.

77.2 FRITAK FOR FORVALTNINGSMESSIG TAUSHETSPLIKT

Rapporteres via e-phorte.

77.3 SÆRFRADRAGSSAKER

Det ble behandlet åtte særfradragssaker i 2007.

77.4 FØRERKORTSAKER

Antall saker behandlet i alt	1265
Antall dispensasjonssaker	683
Antall innvilget dispensasjon	510
Antall avslag dispensasjon	124
Antall melding om inndragning	350
Antall oversendt SHdir	27

Det var en liten økning i antall saker sammenlignet med 2006.

RESULTATOMRÅDE 83, FOLKEHELSEARBEID

83.1 FOLKEHELSEARBEID GENERELT

TILSTANDSVURDERING/STATUS FOR FOLKEHELSEARBEIDET I NORDLAND

Kommunene i Nordland, Nordland fylkeskommune og Fylkesmannen i Nordland er opptatt av å få folkehelsearbeidet inn i rammen for ordinær drift, med langsiktige strategier og felles målsettinger. En langsiktig strategi krever mye planlegging, langsiktighet og mulighet for å bygge opp handlingskompetanse hos helsepersonell og andre aktører. Nordland ble partnerskapsfylke for folkehelsearbeid i 2006. Det er underskrevet partnerskapsavtale mellom Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune i 2004, med varighet ut 2007. Denne avtalen fornyes. Nordland fylkeskommune har inngått partnerskapsavtale/samarbeidsavtale med 13 av fylkets 44 kommuner. Det har også vært arrangert møter mellom de tre nordligste fylkeskommunene, fylkesmennene og Helse Nord, med hensikt å få til en samarbeidsavtale eller partnerskapsavtale om folkehelsearbeid, denne ble underskrevet i juni 2007. Det har ikke vært gjort noen undersøkelse av helsetilstanden hos hele befolkningen i fylket i løpet av 2007, men Nordland er med i HEPRO-prosjektet, som har samlet inn data om helsetilstand og livsstilskomponenter. Det EU/WHO-finansierte prosjektet skal kartlegge ulike aspekter ved helsetilstanden til befolkningen i utvalgte kommuner i Norge, Sverige, Danmark, Estland, Latvia, Litauen og Polen. Det er sendt ut et spørreskjema som skal gi en helseprofil med mer fokus på befolkningens oppfatninger om hva som fremmer deres helse. I Nordland deltar kommunene Brønnøy og Vestvågøy, samt et representativt utvalg av befolkningen i hele fylket for øvrig.

Folkehelsearbeidet i Nordland har i 2007 vært preget av samarbeid mellom aktører i kommuner, fylkeskommunen og Fylkesmannen i Nordland. Samarbeidet har dreiet seg om partnerskap for folkehelsearbeid mellom kommunene i Nordland og regionale aktører, partnerskap med Helse

Nord. Fylkeskommunen har hatt møte med politikere og fagpersoner i alle kommunene som har inngått samarbeidsavtale, og Fylkesmannen har også deltatt i de fleste av disse møtene. Nordland fylkeskommune har vedtatt fylkesplan for folkehelsearbeid, her har Fylkesmannen i Nordland kommet med innspill.

KONFERANSER

Det har vært arrangert to større folkehelsekonferanser i fylket i 2007. Rana kommune var vertskap for en slik konferanse i februar 2007. Der var også folkehelseforum, det vil si de kommunene som har inngått partnerskapsavtale med fylkeskommunen, samlet i et eget forum for utveksling av erfaringer og lokale utfordringer og muligheter. Fylkesmannen i Nordland var med som arrangører og deltok med innlegg på konferansen.

Den andre konferansen, 01-03. oktober 2007, arrangerte Fylkesmannen i Nordland i samarbeid med Nordland fylkeskommune, Folkehelsekonferanse og helsepersonellmøte.

Helsetjenestens rolle i folkehelsearbeidet var overordnet tema. Andre temaer på konferansen var brukermedvirkning, omsorgsmeldinga, musikk i omsorgen for demente, nasjonal helseplan, tannhelse, rus, lokalsamfunns-utvikling, Handlingsplan for et bedre kosthold, med aktuelle kostholdstiltak og Fysisk aktivitet på 1-2-30. Aktuelle ”verktøy” og tema som ble presentert var diabetes, FYSS, FYSAK-sentraller, hjelp til røykeslutt, sosial ulikhet i helse, kommunehelseprofiler, Hepro og lokal mobilisering. Konferansen samlet ca 100 deltakere fra de fleste av kommunene i Nordland, og det var stor tilfredshet med innholdet i konferansen blant deltakerne. Også media var interessert i konferansen, og det ble gjort flere radio-intervjuer i forbindelse med konferansen.

Det har også vært arbeidet mye med planlegging av kurs i behandling av overvekt hos barn og unge i 2007, sammen med fylkeskommunen, Bodø kommune, Nordlandssykehuset og Valnesfjord helsesportssenter. Kurset avvikles i februar 2008. Andre nettverk er ressursgruppene innen ernæring, fysisk aktivitet og tobakk; møtevirksomhet og samarbeidsprosjekter. Nordland er pilotfylke for psykisk helse i skolen, og det ble i 2007 avholdt tre regionale konferanser om temaet.

83.2 MILJØRETTET HELSEVERN

Helseavdelinga har mottatt to klagesaker etter kommunehelsetjenesteloven kap 4a. Fylkesmannen har også avgitt uttalelser i noen strategiske kommuneplaner der folkehelse og miljørettet helsevern har vært tema. Vi har gitt råd og veiledning til kommuner ved henvendelser og også henvist videre til interkommunale helse- og miljøtilsyn. Det er særlig spørsmål vedrørende støy som er aktuelt. Helsetilsynet i Nordland har vært på tilsyn i 2 kommuner der tema var samfunnsmedisin og miljørettet helsevern.

83.3 ERNÆRING, FYSISK AKTIVITET OG TOBAKK

ERNÆRING

Nye retningslinjer for Mat i barnehager ble informert om på regionale barnehagekonferanser i regi av Fylkesmannens utdanningsavdeling sammen med de regionale kompetansekantorene i

fylket (RKK). To av medlemmene i ressursgruppe ernæring holder mange foredrag for barnehagepersonell, noen ganger også på foreldremøter, om betydningen av et sunt kosthold og fysisk aktivitet.

Når det gjelder MER barnehager er det inngått intensjonsavtale mellom Opplysningskontoret for frukt og grønt og Fylkesmannen i Nordland. Hensikten er at flere barnehager serverer frukt og grønt til hvert måltid. Det har vært stor pågang fra barnehager som ville vite mer om dette tiltaket, og ca 50 barnehager i Nordland har blitt såkalte MER-barnehager.

Det vises for øvrig til folkehelsekonferansene i Bodø og Rana, der handlingsplan for et sunnere kosthold var tema. Fylkesmannen arrangerte i samarbeid med bl.a fylkeskommunen en folkehelsekonferanse i Bodø i oktober 2007, der handlingsplan for et sunnere kosthold var tema. I handlingsplanen er det et uttrykt mål at ernæringskompetansen til helse- og sosial personell, og barnehagepersonell skal styrkes. Konferansen samlet ca 100 deltakere fra helsetjenesten. Fylkesmannen holdt også i 2006 kurs for helsepersonell i ernæring og forbindelse med videreutviklingen av grønn resept ordningen.

Fylkesmannen har gjennom samarbeidet med Nordland idrettskrets anbefalt MER frukt og grønt i idretten, og denne satsingen er nå tatt i bruk av Nordland idrettskrets, og ca 40 idrettslag er med i denne ordningen.

GRØNNE KANTINER

Fylkeskommunen eier og driver de fleste kantine i videregående skoler. Fylkesmannen i Nordland har i samarbeid med fylkeskommunen fulgt opp planen for kurset "Grønne kantiner" for kantineansatte ved videregående skoler. Det ble holdt kurs i Narvik for kantineansatte ved videregående skoler våren 2007. Deltakerne kom fra den nordlige delen av fylket. Dermed er omtrent 2/3 av alle videregående kantiner ved skoler i fylket kurset i dette temaet.

FYSISK AKTIVITET

Fysisk aktivitet og måltider i skolen – prosjektet videreføres av Nordland fylkeskommune. I 2007 har Nordland fylkeskommune støttet og deltatt i følgende to prosjekter sammen med Nordland idrettskrets; Aktive barn i 6 skoler i fylket og Aktiv og engasjert, som er et eget jenteprojekt. Kursenes innhold har bl.a. vært: hvordan få flere til å være aktive, stedbasert læring, tilrettelegging av uteområder og søknadsmuligheter, samt at folkehelse er mer enn fysisk aktivitet.

I samarbeid med RKK (regionale kompetansekontor), Nordland idrettskrets og friluftsrådene har prosjektleder gjennomført kurs for 20 barnehager og 41 skoler. Tema for kursene har vært hvordan få flere til å være aktive, stedbasert læring, tilrettelegging av uteområder og søknadsmuligheter og folkehelse er mer enn fysisk aktivitet.

I samarbeid med kommuner og Valnesfjord helsesportssenter har vi holdt kurs for skoler og familiegrupper med barn med overvekt og støttekontakter for barn med funksjonshemning (STØFRI). Barnehager og videregående skoler har etter hvert blitt inkludert, og har deltatt på kurs i de aktuelle regioner. Til nå (fra prosjektets oppstart) har over 1000 lærere i fylket vært på kurs. Søknadsordningen fra det nasjonale prosjektet opprettholdes gjennom fylkeskommunen.

Det betyr at skolene kan søke på tilsvarende midler som i det nasjonale prosjektet. Mange skoler deltar, men vi vet ikke hvor mye fysisk aktivitet den enkelte skole har, eller hvilke tiltak de faktisk gjennomfører i forhold til kosthold.

Prosjektet Brønnøy-elever i bevegelse er et 3-årig prosjekt. Det er ansatt prosjektleder i kommunen som etter hvert har blitt fast ansatt. I prosjektet som gjelder ungdom, er det gjort test av fysisk form hos ca 200 elever. Dette skal gjøres hvert år. Prosjektet har tre grupper, hvorav en gruppe bare består av jenter. Det er tilbud til elever med ulike problemstillinger som overvekt, inaktive av ulike grunner, sosiale problemer m.m.. I videregående skole er det kontortid der prosjektleder, som er fysioterapeut tilbyr treningsveiledning, motorisk veiledning for lærere, kostveiledning og foredrag både for elever og lærere. Alle førsteklasinger blir testet på fysisk form. Prosjektet har nå gått fra å være et prosjekt til å bli en etablert satsing som heter Fysak ung Brønnøy.

TOBAKK

I Nordland er det nå omtrent 25 kursledere røykeslutt – og det ble annonsert 14 røykesluttkurs både vår og høst i 2007. De fleste skolene og ungdomsskoleklassene i fylket deltar i FRI-programmet, men vi har ikke kartlagt i hvor stor grad undervisningsprogrammet brukes. I tillegg er det en person som har fått støtte fra Helse og rehabilitering til å holde foredrag om røyking for ungdomsskoleelever, han har nå vært i 40 klasser/grupper og elevene er engasjerte og de fleste er positive til hans budskap. Han er også med i Fylkesmannens ressursgruppe tobakk. Dette samarbeidet er nå utvidet til også å innbefatte undervisningsprogrammet FRI. Imidlertid startet sistnevnte like før årsskiftet, og det er følgelig lite å rapportere om. Orientering om Røyketelefonen har blitt gitt i møter, på kurs og konferanser, og veiledningsmaterieell spredt på kurs og konferanser, også av andre enn de som jobber direkte med folkehelse, som et resultat av samarbeid om folkehelsearbeid i flere avdelinger hos fylkesmannen.

Verdens tobakksfrie dag ble arrangert i Nordland på noen av de videregående skolene. Elevene fikk høre foredrag om røyking og det ble delt ut T-skjorter og blomster til elever og lærere.

FYSAK sentraler

Ved fem av sentralene har det vært holdt røykesluttkurs og kostholdskurs ved to av sentralene. Alle sentralene fikk i løpet av 2006 utdannet kursledere innen kostveiledning og røykeslutt eller fikk tilbud om samarbeid med kursleder. Det rapporteres om vansker med å rekruttere deltakere til både røykesluttkurs og kostveiledningskurs. Likevel er det positive resultater der kursene har blitt gjennomført.

PLANKRAV – ANTALL PLANPROGRAM OG PLANER SOM BLE VURDERT OG PÅPEKT OVERFOR KOMMUNENE

Fylkesmannen i Nordland har i 2007 vurdert og påpekt betydningen av å få inn folkehelseperspektivet i to kommunale delplaner og fylkesplan for folkehelsearbeid 2008 – 2011. I innspill til planene ble sosial ulikhet i helse vektlagt spesielt. I innspill til fylkesplanen ble det påpekt at fylkeskommunen bør være en drivkraft i arbeidet med å utvikle partnerskap for folkehelse i nært samarbeid med kommunene og regionale partnere. Fylkesmannen anbefaler kommunene at kommunehelsetjenesten medvirker i planprosessene. De anbefales også å ta i

bruk planverktøyet kommunehelseprofiler for å ha et grunnlag for å planlegge folkehelsearbeidet. Fylkesmannen i Nordland har laget et generelt innspill til bruk for kommunene ved planarbeid, dette bearbeides og gjøres endringer i kontinuerlig.

RESULTATOMRÅDE 84, PRIMÆRHELSETJENESTEN

84.4 HELSETJENESTEN TIL INNSATTE I FENGSEL

I Nordland er det to fengsel, hhv. i Bodø og i Mosjøen. Fylkesmannen får fortsatt henvendelser fra ledelsen ved fengselet i Bodø om manglende oppfølging fra spesialisthelsetjenesten. Saken har blitt tatt opp med Sosial- og helsedirektoratet gjennom Helse Nord uten at det er kommet til noen konkrete løsninger. Saken vil bli fulgt opp videre. Samarbeidet mellom helsetjenesten (kommunal og spesialisthelsetjeneste) i Mosjøen beskrives som meget bra.

84.5 HELSETJENESTETILBUD TIL ASYLSØKERE OG FLYKTNINGER

Ny informasjon, som rundskriv, veiledere, med videre, omtales i vår informasjonsbulletin Resæften, som sendes alle deler av helsetjenesten tre ganger årlig. Tilsvarende informasjon legges fortløpende ut på Fylkesmannens internettside. Smittevernkonferanse har ikke vært avholdt i Nordland i 2007. Neste konferanse er berammet til 26. - 27. februar 2008. Både tuberkulose og hiv/ aids vil være tema på konferansen.

84.6 HELSE- OG SOSIALTJENESTER I FLERKULTURELLE SAMFUNN

Vi har hatt fokus på helsetjenester til den samiske befolkning i Nordland. Fylkesmannen har avholdt et fagseminar om helse og helsetjenester i samisk pregete områder i Nordland med inviterte deltagere fra flere samiske miljøer i fylket. Det deltok også representanter fra forskning og utdanningsinstitusjoner. Fylkesmannen har med dette seminaret ønsket å kartlegge hva vi vet om helse og helsetjenester i samiske områder i Nordland. Bruk av tolk har vært tema ved gjennomføring av systemrevisjoner i kommuner med samisk befolkning.

84.9 SVANGERSKAPSOMSORG

Det har ikke vært spesiell fokus på dette område i 2007. Nye veiledere/rundskriv omtales fortløpende i vår informasjonsbulletin Resæften og på Fylkesmannens internettside.

84.10 KJØNNSLEMLESTELSE

Det har ikke vært spesiell fokus på dette område i 2007 initiert fra embetet. På bakgrunn i henvendelse fra BLD ble det rettet en forespørsel til aktuelle Nordlandskommuner om problemstillingen. Ingen av disse hadde hatt slike saker til behandling.

Det har vært gjennomført et samarbeidsmøte med det regionale ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. Nye veiledere/rundskriv omtales fortløpende i vår informasjonsbulletinen Resæften og på Fylkesmannens internettside.

84.11 TANNHELSE

Tannhelse er fast tema ved alle tilsyn som gjennomføres ved kommunale sykehjem. Inneværende år har det vært gjennomført 4 tilsyn ved sykehjem. Det ble ikke påvist avvik på aktuelle område. Tannhelse har vært tema på folkehelsekonferanse hvor helsepersonell var målgruppe.

84.14 SMITTEVERN

Fylkesmannen i Nordland i 2007 behandlet ikke noen saker etter smittevernloven med forskrifter. De har vært flere utbrudd av smittsom sykdom i fylket i 2007. Varslingsplikten ved utbrudd etter MSIS- og tuberkuloseregisterforskriften §§ 3-3 og 3-4, er i all hovedsak blitt overholdt. I Nordland ble det ikke avholdt smittevernkonferanse i 2007. Konferanse blir avholdt ultimo februar 2008.

I august 2007 gjennomførte vi en kartleggingsundersøkelse ved alle sykehjemmene i fylket for å få oversikt over status for infeksjonskontrollprogram. 25 av 44 kommuner oppgir at de har infeksjonskontrollprogram, de resterende kommuner har ikke utarbeidet program. I 50 % av kommunene, som har utarbeidet program, har gjort dette før 2005. Litt i underkant av halvparten av disse har aldri vært oppdatert i henhold til nye myndighetskrav.

Smittevern, herunder infeksjonskontrollprogram, har vært tema ved Helsetilsynet i Nordlands tilsyn på fire sykehjem i ulike kommuner i 2007. Det ble gitt avvik ved tre av tilsynene vedrørende manglende, eller ikke utarbeidet nødvendig skriftlig dokumentasjon, for infeksjonsforebyggende og infeksjonsovervåkende tiltak. Ved andre systemrevisjoner i 2007 har bl.a. kommunale smittevernplaner vært tema. Det fremkom da mangler mht. oppdatering av planene. Avvik fra lov- og forskriftskrav funnet ved systemrevisjoner, følges opp av helsetilsynet i fylket i forhold til den enkelte kommune.

RESULTATOMRÅDE 85, SPESIALISTHELSETJENESTEN

85.3 LOV OM TRANSPLANTASJON

Fylkesmannen behandlet ingen saker på dette området i 2007.

RESULTATOMRÅDE 86, OMSORGSTJENESTER

86.1 OMSORGSPLAN 2015

Arbeidet med Omsorgsplan 2015 er i startfasen. Det er etablert kontakt og samarbeid med ulike aktører. Ved fylkesmannsembetet skal Omsorgsplan 2015 etableres som et samarbeidsprosjekt hvor de aktuelle avdelinger er representert og vil få ansvar for ulike tiltak og delplaner, herunder demensplan, kompetanseløftet, personellsatsningen og framtidig investeringstilskudd. Dette arbeidet vil bli forankret i embetsledelsen for å sikre en helhetlig samordnet oppfølging og gjennomføring av Omsorgsplan 2015.

86.2 DEMENSOMSORG

Gjennom tilsyn og klagesaksbehandling er det stor oppmerksomhet rettet mot tjenestetilbudet til personer med demens. Fylkesmannen gjennomførte i 2007 ikke egne veilednings-/rådgivningstiltak rettet kun mot helse- og omsorgstjenesten på dette området, utover at vi presenterte ny handlingsplan våren 2007 i informasjonsbulletinen Resæften og på Fylkesmannens internettside. Vi har vært avventende i påvente av hvilke føringer som skulle komme i Demensplan 2015.

Det har vært gjennomført kursing i demensutredning i kommunehelsetjenesten m/veiledning til utredningsverktøyet i regi av Nasjonalt kompetansesenter.

86.3 KOMPETANSELØFTET 2007- 2015 – 10 000 NYE ÅRSVERK

Sammen med Nordland fylkeskommune ble det gjennomført 3 fagdager om helsefagarbeideren. Søknadsbehandling og tilskuddsforvaltning er gjort i henhold til planen, og de ulike rapporteringene til Sosial- og helsedirektoratet er gjennomført innen fastsatt frist. Det er etablert kontakt med aktuelle samarbeidspartnere. Det vises for øvrig til det som er nevnt i pkt 86.1

86.4 INVESTERINGSTILSKUDD TIL SYKEHJEM OG OMSORGSBOLIGER

Statusrapportering og vurdering av fremtidige investeringsbehov for sykehjem og omsorgsboliger er sendt HOD innen fastsatt frist. Fylkesmannen har hatt noe kontakt med Husbankens regionkontor vedrørende henvendelser fra kommuner om tilskudd. Dette arbeidet har vært i planleggingsfasen i påvente av retningslinjer for tilskuddsordningen.

86.5 KVALITET I HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN

Fylkesmannen har tatt initiativ til samarbeid med KS-Nordland. Gjennom de ulike kontaktpunkter vi har med den utøvende helse- og omsorgstjenesten, har vi fokus på kvalitet. Gjennom tilsynsarbeid er det alltid fokus på betydning av kvalitetssystem herunder kravet til internkontroll. Det har vært arrangert TAKT – opplæringsprogram. I 2007 var 17 av 44 kommuner i Nordland representert i TAKT – opplæringsprogram.

86.6 LEGETJENESTER I SYKEHJEM - UNDERVISNINGSSYKEHJEM

Fylkesmannen følger opp kommuner i forhold til direktoratets kartlegging av legetjenester i sykehjem. Dette arbeidet har vært forholdsvis arbeidskrevende. Kun 15 av fylkets 44 kommuner hadde sendt inn skjema på eget initiativ innen fristen. Etter videre oppfølging fremkom det at mange av de kommunene som ikke hadde sendt inn kartleggingsskjema heller ikke kjente til dette oppdraget. Fylkets undervisningssykehjem (HALD) er etablert som en satellitt under Tromsø Undervisningssykehjem og følges opp derfra.

86.7 ØKT FORVALTNINGSKOMPETANSE - SAKSBEHANDLING I HELSE- OG SOSIALTJENESTEN

Ulike temaer innen saksbehandling har inngått i rådgivning, veiledning og tilsyn og klagesaksbehandling ovenfor kommunene og spesialisthelsetjenesten. På forespørsel fra

kommuner, helseinstitusjoner og utdanningsinstitusjoner har vi deltatt på informasjonsmøter og i undervisning om saksbehandling og regelverksfortolkning.

86.8 UNGE PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE I ALDERS- OG SYKEHJEM

Rapportering til Sosial- og helsedirektoratet er gjennomført i henhold til fastsatt frist. I den forbindelse var en i nær kontakt med aktuelle kommuner. Ved begynnelsen av året bodde 5 personer under 50 år i sykehjem i Nordland. Ved årets slutt bor 3 personer i sykehjem. De er vurdert som uaktuelle/ikke ønsker andre botilbud.

86.9 IPLOS

Dette arbeidet har i hovedsak vært fulgt opp av arbeidsgruppen i SHdir. Fylkesmannen har i liten grad vært involvert direkte i arbeidet med IPLOS overfor enkeltkommuner. Vi har bidratt med innlegg ved to IPLOS-samlinger i fylket. Helsetilsynet i Nordland etterspør nå i større grad IPLOS-registreringer gjennom klagesaksbehandling og tilsynsarbeid.

RESULTATOMRÅDE 87, PSYKISK HELSE

87.7 OPPTRAPPINGSPLAN FOR PSYKISK HELSE

Fylkesmannens oppfølging av Opptrappingsplanen for psykisk helse har fortsatt hatt høy prioritet. Individuell oppfølging av de fleste av kommunene har vært det viktigste virkemidlet, sammen med arrangement av ulike kurs, seminarer, møter og samlinger.

Helsetilsynets landsomfattende tilsyn med helse- og sosialtjenestens tilbud til voksne med alvorlige lidelser og omfattende tjenestebehov avdekket flere avvik i to kommuner i Nordland. En kommune hadde et lite saksbehandlingsavvik og to kommuner hadde en velfungerende tjeneste. Spesielt negativt var dårlig oppfølging av individuell plan for pasienter med rett til dette. Det har derfor vært viktig å ha fokus på individuell plan.

Veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene fikk stor oppmerksomhet i 2007. De fleste kommunene i Nordland har et godt tilbud til denne målgruppen. Noen kommuner har etter rapportering fått merknader mht. å nå det nasjonale målet om å bruke minimum 20 % av tilskuddet til barn og unge. Det har også i 2007 vært oppmerksomhet på rusforebyggende arbeid og spesielt dobbeltdiagnosegruppen. Arbeidet med "Vilje Viser Vei" og "Storbysatsningen for arbeid" er videreført og har avkommet mange spennende prosjekter.

Tre kommuner innfridde ikke kravene til utbetaling av øremerkede midler i 2007. Disse var:

- Hamarøy, tilbakeholdt pr. 31.12.07 kr. 1 593 000,-
- Vega, tilbakeholdt pr. 31.12.07 kr. 1 033 000,-
- Dønna, tilbakeholdt pr. 31.12.07 kr. 1 278 000,-

87.8 PSYKISK HELSE I SKOLEN

Som en del av Opptrappingsplanen for psykisk helse (1999 – 2008) og Regjeringens strategiplan for barn og unge, sammen om en psykisk helse, ble prosjektet Psykisk helse i skolen en skolesatsing. Det har vært gjennomført kurs og konferanser rundt i hele fylket. De fem utdanningsprogrammene har vært rettet inn mot ungdomsskoletrinnet og videregående skole. Målgruppen i utdanningsprogrammene har representert faglig bredde. Prosjektet og arbeidet med implementeringen av programmene har vektlagt nødvendigheten av en bred tverrfaglig kompetanse, samarbeidsevner og samarbeidsrutiner i møte med den enkelte, både i skolen og på helsestasjonen.

Internt hos Fylkesmannen er det etablert ei samarbeidsgruppe som arbeider med prosjektet. Arbeidsgruppa består av en representant fra Nordland fylkeskommune, to representanter fra Fylkesmannen (helseavdelinga og oppvekst – og utdanningsavdelinga) og Elevombudet i Nordland. Arbeidsgruppa har jevnlig hatt møter i 2007. Fylkesmannen har fått positive tilbakemeldinger fra Sosial – og helsedirektoratet på nettverksmodellen som er utviklet for fylket vårt og de systematiske målene for videre satsing og oppfølging av prosjektet.

En representant fra arbeidsgruppa har deltatt på ledermøte (rektor nivå) i videregående skole og på den måten tatt opp temaet og dermed også skapt kontakt med rådgivere og lærere i videregående skole. Det har vært ei målsetting at grunnskolen og videregående skole skal ta temaet Psykisk helse inn som et tema i skolenes virksomhetsplaner. RKK har vært en sentral samarbeidspartner for Fylkesmannen. Arbeidsgruppa arbeider nå med implementering av Zippys venner, et program som er rettet inn mot de første årene i grunnskolen. Programmet baserer seg på et tett og nært samarbeid mellom helsestasjon, barnehage og grunnskole.

87.9 GODKJENNING AV PSYKIATRISKE POLIKLINIKKER – RAPPORTERING

Egen rapport er sendt til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

RESULTATOMRÅDE 91, AVKJØRSELSSAKER ETTER VEGLOVEN

Fylkesmannen skal behandle klager på vegkontorets vedtak i avkjørselssaker etter veglovens § 40. Fylkesmannen er klageinstans i saker som gjelder avkjørsel fra riksveier der avkjørselsspørsmålet ikke er avklart i reguleringsplan. Vi behandlet to klagesaker i 2007. Vedtak i en sak ble stadfestet – i en sak ble vedtaket opphevet.

RESULTATOMRÅDE 92, KONSESJON TIL ANLEGG OG DRIFT AV TAUBANER

Fylkesmannen skal behandle søknader om godkjenning/konsesjon til anlegg og drift av taubaner. I 2007 ble det behandlet to slike saker.

RESULTATOMRÅDE 95, TROS- OG LIVSSYNSAMFUNN

Fylkesmannen skal behandle saker etter lov om trdomssamfunn og ymist anna med forskrifter, og vi skal også utbetale statstilskudd til trossamfunn og livssynssamfunn. I 2007 har 23 samfunn fått utbetalt statstilskudd. Ingen nye trossamfunn er registrert og ingen er slettet. Det er ikke påvist kritikkverdige forhold i sammenheng med vår tilsynsrolle.

RESULTATOMRÅDE 96, GRAVFERDSLOVEN

Fylkesmannen er tillagt ansvaret for å behandle søknader om tillatelse til å spre aske for vinden etter Gravferdsloven. Det ble behandlet 19 søknader – 18 ble innvilget mens det ble gitt avslag på en søknad. Denne ble imidlertid senere godkjent på grunn av endrede forutsetninger.

RESULTATOMRÅDE 98, OPPDRAG PÅ DET ADMINISTRATIVE OMRÅDET

Rapportering på resultatområde 98.1, rekruttere og beholde medarbeidere, 98.2, kompetanseutvikling, og 98.3, medvirkning, er gjort i kapittel 1.

4. VEDLEGG

Vedlegg med oversikt over tilsyn fra Helseavdelinga og Sosial- og familieavdelinga følger i egne vedlagte dokumenter på områdene:

VEDLEGG 4.1 TILSYN ETTER SOSIALTJENESTELOVEN

VEDLEGG 4.2 TILSYN ETTER HELSELOVGIVNINGEN

VEDLEGG 4.3 KLAGESAKER ETTER SOSIALTJENESTELOVEN

VEDLEGG 4.4 VEDTAK ETTER SOSIALTJENESTELOVEN KAPITTEL 4A